

HÍRADÓ

XX. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM

ARA: 1.50 FORINT

1976. FEBRUÁR 28.

Megkezdődött az SZKP XXV. kongresszusa

A moszkvai Kreml ünnepi díszbe öltözött kongresszusi palotájában február 24-én csaknem ötezer küldött és több mint száz külföldi delegáció jelenlétében megnyílt az SZKP XXV. kongresszusa. A kongresszuson jelen van a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának küldöttsége is, Kádár Jánosnak, az MSZMP KB első titkárának vezetésével.

Leonyid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára megnyitó szavaiban közölte, hogy a területi, a határterületi párttervezetek, a szövetségi köztársaságok pártkongresszusain 4998 küldöttet választottak meg.

Minden eddiginél több — 103 küldöttség képviseli a kommunista és munkáspártokat, a nemzeti-demokratikus pártokat és mozgalmakat, a szocialista pártokat.

Mihail Szuszlovnak, az SZKP KB Politikai Bizottsága tagjának, a Központi Bizottság főtitkárának előterjesztése alapján a kongressz-

szus megválasztotta elnökségét, titkárságát, szerkesztő bizottságát és mandátumvizsgáló bizottságát.

A résztvevők ezután egy-

perces néma kegyelettel áldoztak az SZKP Központi Bizottsága azon tagjai, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom ama kimagasí-

egyéniségei emlékének, akik az SZKP XXIV. kongresszusa óta hunytak el.

Ezután a küldöttek egyhangúlag elfogadták a kongresszus napirendjét:

1. az SZKP KB beszámolója, a párt azon levő feladatai a bel- és külpolitika területén. Előadó Leonyid Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára;
2. az SZKP Központi Revíziós Bizottságának jelentése. Előadó Gennagyij Szipov, a Revíziós Bizottság elnöke;
3. a Szovjetunió népgazdasága fejlődésének fő irányelvei az 1976–80-as évekre. Előadó Alekszej Koszigin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke;
4. a párt központi szerveinek megválasztása.

A napirend jóváhagyása után Mihail Szuszlov felkérte az első napirendi pont előadóját, Leonyid Brezsnyevet, az SZKP Központi Bizottságának főtitkárát előadói beszédének megtartására.

(Leonyid Brezsnyev előadói beszédét és a kongresszus munkáját jövő heti számunkban ismertetjük.)

A szocialista országok megállapodást javasolnak a kapcsolatok alapjairól

Luxembourban közös közleményt adtak ki a KGST és az EGK képviselőinek találkozójáról.

Gerhard Weiss, a KGST végrehajtó bizottságának soros elnöke, az NDK miniszterelnök-helyettese, a KGST, valamint az abban részt vevő összes tagország kormányának megbízásából látogatást tett Gaston Thornnál, az EGK miniszteri tanácsa, elnökénél, Luxemburg miniszterelnökénél és külügyminiszterénél, Gerhard Weiss átadta Gaston Thornnak a KGST-nek az EGK-hoz intézett levelét azaz a javaslattal, hogy kössenek megállapodást egyrészt a KGST és az abban részt vevő országok, másrészt az EGK és tagállamai között a kölcsönös kapcsolatok alapjairól.

Gaston Thorn elnök átvette a levelet, illetve a javaslattervezetet, és közölte, hogy azonnali megvitatásra továbbítja az EGK miniszteri tanácsának. A találkozót követő megbeszélésen részt vett Sir Christopher Soames, az EGK bizottságának alelnöke is.

A KGST titkárságának a találkozóról kiadott közleménye megállapítja:

Ez a lépés megfelel a szocialista országok arra irányuló kezdeményezéseinek, hogy valóra váltsák az európai biztonsági és együttműködési konferencia záróközleményét. Olyan gyakorlati akciót jelent, amely az európai földrészen az egyenjogú gazdasági együttműködés kiszélesítésére és aktivizálására, az európai szocialista és tőkés-országok kereskedelmi kapcsolatainak újtáborozására irányuló, s így teljes mértékben megfelel valamennyi európai nép érdekeinek.

A javaslat egyik legfontosabb pontja az, hogy a két fél a legnagyobb kedvezményt elve alapján minden tőle telhetően tegyen meg a KGST és az EGK tagjai közötti kereskedelem kiszélesítéséért.

A tervezet javasolja, a KGST és az EGK — az európai biztonságról és együttműködésről szóló záróközlemény szellemében — tartson fean-

gyakorlati kapcsolatokat abból a célból, hogy megjavítsák a kereskedelem feltételeit, fejlesszék a kölcsönösen előnyös kapcsolatokat a szabványosítás, a természetvédelem és a statisztika terén.

A KGST részéről kifejezték azt a készséget, hogy kölcsönösen tanulmányozzák a gazdasági együttműködés időszervi kérdéseit, létesítsenek információcserét a két szervezet tevékenységéről.

A KGST javaslatot tett rá, hogy a tárgyalásokat már a legközelebbi jövőben Moszkvában vagy Brüsszelben kezdjék meg.

A KGST és az EGK közötti megállapodás megkötése hasznos hozzájárulást jelentene a két szervezet és tagországai részéről az egyenjogú és kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatok kiszélesítéséhez. Ennek megfelelően előrelépést jelentene az európai kontinensen a feszültségek enyhítése, a béke megszilárdítása, az európai együttműködés megvalósítása útján. A KGST kezdeményezése újabb hozzájárulás a különböző társadalmi rendszerű európai államok kapcsolatainak további megjavításához.

A Közös Piac mérlege 1975 — a legrosszabb év a háború óta

Gazdasági és ipari téren 1975 volt a második világháború befejezése óta a legrosszabb év — állapította meg Francois-Xavier Ortoli, az európai közösségek bizottságának elnöke az európai parlament strasbourg-i ülése elé terjesztett éves beszámolójában. Ortoli szerint az év végén ugyan akadtak már biztató jelek, de mivel a válság más és más arányban érintette az egyes tagállamokat, a köztük levő szakadék ma mélyebb, mint a válság kezdetén.

A Közös Piac bizottságának elnöke azzal igyekezett megnyugtani a kilenc tagállam törvényhozóit, hogy politikai téren viszont biztatóbban alakult a helyzet: Anglia nem lépett ki a gazdasági közösségből, valamelyest erősödtek az

Jakov Malik, a Szovjetunió állandó ENSZ-képviselője továbbította Andrej Gromiko szovjet külügyminiszternek Kurt Waldheimhez, az ENSZ főtitkárához intézett alábbi levelet:

„Figyelmesen tanulmányoztuk azt a felhívást, amelyet Ön intézett a Közel-Kelettel foglalkozó genfi békekonzferencia társelnökeihez annak a vitának kapcsán, amely a Biztonsági Tanácsban folyt a közel-keleti kérdésről. Moszkvában méltányolják az Ön kezdeményezését, és osztják a békére nézve veszélyes közel-keleti feszültség fennmaradása miatti aggodalmát. Teljesen nyilvánvaló, hogy az arab területek Izrael által folytatódó megszállása, a palesztinai arab nép törvényes jogainak semmibe vévése magában rejti egy újabb katonai robbanás veszélyét, amelynek következményei komoly kihatással lehetnek az egész nemzetközi helyzetre. Egy ilyen irányvonal csupán azok érdekeinek felel meg, akik saját önző céljaikra akarják felhasználni a közel-keleti válság rendezetlen voltát és a tartós béke hiányát ebben a térségben.

EGK intézményei — a többi között a kormányfői csúcstalálkozók rendszeresítésével — és sikerült megállapodásra jutni a fejlődő országok jelentős részével a gazdasági kapcsolatokról.

Ortoli a beszámolóval együtt terjesztette be a bizottságnak a jövő évi tervekről szóló memorandumát. Ebben terjedelmes fejezet foglalkozik a nemzetközi kapcsolatok fejlesztésével, de jóformán csak néhány mondat jut arra, hogy utaljanak a kapcsolatok kialakítására a KGST tagjaival. Megelégedéssel jegyzi meg viszont a memorandum, hogy Kínával még az idei év első negyedében megkezdődnek a tárgyalások kereskedelmi egyezmény megkötéséről.

Gromiko levele Waldheimhez a közel-keleti válság rendezéséről

Feltétlenül aggodalmat kelt, hogy Izrael és azok, akik támogatják, továbbra is holtpontra akarják tartani a közel-keleti rendezést. Erre vall, hogy a Biztonsági Tanács egyik állandó tagjának állásfoglalása miatt a tanács nem tudott döntést hozni, holott tagjainak túlnyomó többsége határozottan állást foglalt a közel-keleti probléma átfogó politikai rendezésére irányuló konkrét intézkedések mellett.

A közgyűlésen csakúgy, mint a Biztonsági Tanácsban a közel-keleti helyzet megvitatása során az ENSZ tagjai — a legminimálisabb kivételtől eltekintve — világosan kifejezték véleményüket: a Közel-Keleten nincs lehetőség az igazi békére, amennyiben nem vonják ki az izraeli csapatokat valamennyi 1967-ben megszállt arab területről, ha nem védik meg a palesztinai arab nép elidegeníthetetlen nemzeti jogait, és nem biztosítják e térség valamennyi állama számára a jogot a független léthez és a fejlődéshez.

A közel-keleti rendezés problémája körül kialakult helyzet világosan megmutatta, hogy a közel-keleti rendezéssel összefüggő valamennyi kérdésben a megállapodáshoz vezető, egyetlen megbízható út a genfi konferencia — a külön erre a célra létrehozott nemzetközi fórum — munkájának felújítása. Magától értetődik, hogy ezt a konferenciát jól kell előkészíteni, és munkájában részt kell vennie minden közvetlenül érdekelt félnek.

A palesztinok részvétele nélkül a genfi konferencia nem lenne az érdemi tárgyalások fóruma, hanem színjáték azzal a céllal, hogy a tárgyalások látszatát keltsék. Úgy gondolom, Ön egyetért azzal, hogy a dolgok ilyen módon alakulása csupán kárt okozhat, mivel a haladás elmaradása tovább élezne a helyzetet a Közel-Keleten és az azt környező térségben.

A Szovjetunió véleménye szerint azokat a kormányokat terheli a felelősség az ilyen politika következményeire, amelyek gátolják a genfi konferencia összehívását.

Puja Frigyes külügyminiszter meghívására Dimitri Biciosz, a Görög Köztársaság külügyminisztere hivatalos látogatást tett Magyarországon. A görög külügyminisztert fogadta Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke és Lázár György, a Minisztertanács elnöke.

A külügyminiszterek beható eszmecsereét folytatták a magyar–görög kapcsolatokról és az időszerű nemzetközi kérdésekről.

Megállapították, hogy országok kétoldali kapcsolatai kielégítőek, számos lehetőség van azonban ezek fejlesztésére. Kifejezték készségüket a lehetőségek fokozottabb kihasználására. Ebből a szempontból is nagy jelentőséget tulajdonítanak a két ország kormányja és parlamentje közötti érintkezéseknek, a két külügyminisztérium rendszeres eszmecsereinek.

Hangsúlyozták az egyenlőségen és a kölcsönös előnyökön alapuló gazdasági, kereskedelmi kapcsolatok fontosságát. Megállapították, hogy a két ország a közeljövőben tárgyalásokat kezd új, hosszú lejáratú kereskedelmi megállapodás kötéséről. Ennek érdekében szükségesnek tartják a kormányközi vegyes bizottság mielőbbi összehívását. Támogatásukról biztosították az ipari-műszaki kooperációk kialakítására irányuló törekvéseket, beleértve a harmadik piacokon való együttműködést is.

A két külügyminiszter aláírta, hogy a rövidesen aláírásra kerülő magyar–görög kulturális egyezmény széles körű együttműködést és cserét tesz lehetővé a kultúra, a tudomány és az oktatás területén. A két fél képviselői tárgyalásokat kezdenek konzuli és közúti szállítási egyezmény kötéséről. A két miniszter támogatja a sokoldalú együttműködés fejlesztését, beleértve az idegenforgalmat és a sportot is.

Egyetértettek abban, hogy országok kapcsolatainak erőteljes fejlesztése egyaránt szolgálja a magyar és a görög nép érdekeit, valamint az európai béke és biztonság ügyét.

A két külügyminiszter kifejezte meggyőződését, hogy a politikai enyhülésnek katonai enyhüléssel kell párosulnia. Különös fontosságot tulajdonítanak a közép-európai fegyverzetek és fegyveres erők kölcsönös csökkentéséről folyó bécsi tárgyalásoknak, és hangsúlyozták, hogy a létrejövő megállapodások nem csökkenthetik sem a résztvevő országok, sem a különleges státusú államok biztonságát. Kifejezték reményüket, hogy a hadászati fegyverek korlátozására irányuló szovjet–amerikai tárgyalások mielőbb eredményre vezetnek.

A két külügyminiszter hangsúlyozta a szigorú, hatékony

nemzetközi ellenőrzés mellett megvalósuló általános és teljes leszerelés szükségességét. Aláhúzták annak fontosságát, hogy kerüljön előbb összehívásra a leszerelési világerőtekelet a nukleáris hatalmak részvételével.

A két fél nyugtalanságának adott hangot Ciprus — független állam és az ENSZ tagja — súlyos helyzete miatt. Támogatják, hogy a ciprusi görög és török közösség között az ENSZ-közgyűlés és a Biztonsági Tanács határozatának megfelelően, mielőbb folytatódjanak a tárgyalások az ENSZ főtitkárának védnöksége alatt, hogy olyan békés megoldást találjanak, amely biztosítja a Ciprusi Köztársaság szuverenitását, függetlenségét, területi egységét és el nem kötelezettségét. Kifejezték kívánságukat, hogy a tárgyalások folyamatosak legyenek, és a probléma átfogó, igazságos rendezéséhez vezessenek.

A külügyminiszterek kifejezték aggodalmukat a közel-keleti helyzet alakulása miatt. Kiindulva a népek önmegrendelési jogából és abból az alapelvből, hogy a nemzetközi kapcsolatokban elfogadhatatlan a területhódítás, szilárd meggyőződésük, hogy tartós és igazságos béke csak úgy érhető el, ha kiüritik az 1967-ben megszállt összes arab területet, elismerik a palesztinai arab nép törvényes jogait — beleértve az önmegrendelést és a nemzeti létet —, s biztosítják a térség valamennyi országának szuverenitását és függetlenségét. A két külügyminiszter támogatja a genfi közel-keleti konferencia felújítását, megfelelő előkészítés után, az összes érdekelt fél részvételével.

A külügyminiszterek méltatták az Egyesült Nemzetek Szervezetének jelentőségét a nemzetközi béke és biztonság megőrzésében és megállapították, hogy a világszervezet céljai és elvei az alapokmány szigorú betartása révén megvalósíthatók. A két fél elégedett országai képviselőinek jó együttműködésével az ENSZ-ben, más nemzetközi szervezetekben és nemzetközi konferenciákon. Elhatározták, hogy ezt az együttműködést még szorosabbá teszik.

A Görög Köztársaság külügyminiszterének budapesti tárgyalásai a megértés és a szívélyesség légkörében folytak, hozzájárultak a nemzetközi kérdésekben elfoglalt álláspontok alaposabb megismeréséhez és a kétoldali kapcsolatok további fejlesztéséhez.

Dimitri Biciosz, a Görög Köztársaság külügyminisztere. Hivatalos görögországi látogatásra hívta meg Puja Frigyes, a Magyar Népköztársaság külügyminiszterét, aki a meghívást köszönettel elfogadta. A látogatás időpontját diplomáciai úton rögzítik.

Statisztikai jelentés a román népgazdaság 1971–75-ös tervének teljesítéséről

Bukarestben statisztikai jelentést hoztak nyilvánosságra Románia 1971–75-ös népgazdasági fejlesztési tervének teljesítéséről. A tervidőszakban a nemzeti jövedelem évi 11,3 százalékkal növekedett. A nemzeti jövedelem 66 százalékát fordították a fogyasztói alapra, 34 százalékát a fejlesztési alapra. Az ipari termelés fejlődése évi átlagban 13,13 százalék volt.

A mezőgazdasági termelés az elmúlt öt évben több mint 25 százalékkal múlta felül az előző öt éves tervidőszakét. A jelentés beszámol a nagyarányú beruházásokról, amelyek elsősorban termelőkapacitások és létesítmények építésére összpontosultak. A jelentés beszámol arról, hogy az ipari termelés növekedésének 55 százalékát a munka termelékenységének emelésével érték el.

A statisztikai jelentés azt is elmondja, hogy a román népgazdaságnak az öt éves terv folyamán bizonyos nehézségekkel is meg kellett küzdenie.

Említi a természeti csapásokat, majd megállapítja, hogy a világgazdasági válságjelenségek, az inflációs folyamat bizonyos mértékben kihatott a román gazdaságra is. Mint a jelentés megállapítja, a beruházási tevékenységben hiányosságok is mutatkoztak, egyes termelőkapacitásokat kevésbe helyeztek üzembe. A vegyipari és élelmiszeripari termelésben lemaradtak a tervteljesítéssel. A jelentés megállapítja az is, hogy a növekedés ellenére sem érte el az előirányzott szintet, mert többek között hiányosságok mutatkoztak a mezőgazdasági munkák elvégzésében. Hasonlóképpen az állatállomány növekedése sem érte el a tervezett szintet.

Ezután a statisztikai jelentés elmondja, hogy a lakosság száma 1975 végén 21,3 millió volt. A lakosság reáljövedelme 1975-ben 46 százalékkal volt nagyobb, mint 1970-ben és nőtték az állami költségvetésből a szociális-kulturális szükségletekre fordított alapok.

A kubai nép elfogadta az új alkotmányt

A kubai nép óriási többséggel elfogadta az ország új, szocialista alkotmányát.

A szavazásra jogosultak 99 százaléka járult az urnák elé, vagyis 5 662 337-en éltek jogukkal. Az érvényes szavazatok száma 5 554 933 volt. Igenel szavazott 5 472 867 dolgozó.

A kubaiak, először az ország történetében, szavazhat- tak faji, vallási, vagyoni megkülönböztetés és minden kényszer nélkül. A cukornádföldeken a nádvági munkások mozgó urnákba adták le voksukat. A legendás Sierra Maestra távoli településeiről pedig postagalambok vitték az eredményeket a járási központokba.

Kuba történelmében még soha ilyen arányban nem járultak az urnák elé, mint ezen a vasárnapon, amikor is az új, szocialista alkotmány mellett, az úgynevezett átmeneti törvényt is elfogadták. Valóságos politikai demonstráció volt ez a népszavazás az alkotmányban rögzített elvek mellett. Aligha lehet túl-

becsülni annak jelentőségét, hogy az Egyesült Államok partjaitól 150 kilométerre, immár a nép által, óriási többséggel, jogilag is elfogadott olyan alkotmány lép életbe, amely a többi között kimondja: „A köztársaság a szocialista közösség tagja, minden hatalom a dolgozó népé.”

Amikor Fidel Castro, a KKP első titkára leadta szavazatát, röviden elbeszélgetett az öt körülvevő újságírókkal, és rendkívüli jelentőségűnek nevezte a népszavazást. Hangsúlyozta: — Ez a nap nélkülözhetetlen lépés ahhoz, hogy a forradalom intézményesítésének folyamatában megszűntessük az átmeneti állapotot.

Ezután Fidel Castro azt emelte ki: — A tömegek aktív részvétele, véleményük, tapasztalatuk figyelembevétele nélkül nem tudtuk volna igazán megalkotni az ország alaptörvényét. — Rámutatott: — Az új, az amerikai földrész első szocialista alkotmánya forradalmi, politikai eszköz is a kitűzött célok eléréséhez.

Libanonban megállapodás jött létre a politikai reform végrehajtásáról

Bejrútban Frangié államfő elnökletével rendkívüli ülést tartott a minisztertanács. Hírvégzési jelentések szerint a kabinet megvizsgálta és jóváhagyta annak a dokumentumnak a végleges szövegét, amely tartalmazza az ország történelmének egyik legtragikusabb szakaszát lezáró politikai reformokat.

Nyugati hírvégzések úgy tudják, hogy a dokumentum lényegesebb pontjai rendelkeznek a legfelsőbb államhatalmi tisztségek elosztásáról, a parlamenti képviselők arányáról, valamint a kormányfő jogköréről. Az új rendelkezés ezek szerint nem módosítaná azt a korábbi megállapodást, amelynek alapján a köztársasági elnök tisztségét maronita katolikus, a miniszterelnöki tisztséget szunnita mohamedán, a parlament elnökének tisztét pedig síita mohamedán tölti be. Ezzel szemben megváltozik az eddigi parlamenti képviselők arány és a jövőben a mandátumokon egyenlő mértékben osztoznak a mohamedán és a keresztény lakosság képviselői. (A polgárháborús konfliktus kitörése előtt a parlamentben a keresztényeknek 54, a mohamedánoknak 45 mandátumuk volt.)

Az új megállapodás értelmében a miniszterelnököt a jövőben nem az államfő nevezi ki, hanem a parlamenti képviselők választják, jogkörét kibővítik és megszilárdítják.

Abdel Halim Khaddam külügyminiszter vezetésével szíriai delegáció érkezett a libanoni fővárosba. A külügyminiszter kíséretében volt Nadzi Dzsamil vezérőrnagy, hadügyminiszter-helyettes, a szíriai légierők parancsnoka és Sehabi vezérőrnagy, vezérkari főnök is. (Mindhárman tagjai voltak annak a szíriai delegációnak, amely a közeljövőben többször is járt a libanoni fővárosban és részt vett a rendezést szolgáló közvetítő tárgyalásokon.)

Az izraeli hadsereg újabb provokációkat követett el Libanon ellen. Egységei betörték dél-libanoni területekre és tűzsergéi tüzellel árasztották el a környék lakott településeit. Ezzel egy időben az izraeli légierő felderítő repülőket vezetett Libanon déli terében.

Az ENSZ Gyermekélelmészeti Alapja (UNICEF) egymillió dolláros programot jelentett be a libanoni polgárháborúban elpusztult gyermekintézmények helyreállítására. A gyermeksegélyezési alap főigazgatójának tájékoztatója szerint a program keretében elsősorban iskolákat, valamint egészségügyi és szociális intézményeket kívánunk újjáépíteni, illetve berendezni. A segínyt elsősorban Bejrút szegénynegyedeiben használják majd fel.

Magyar-dán hosszú lejáratú gazdasági megállapodást írtak alá Budapesten

Dr. Bíró József külkereskedelmi miniszter és Ivar Norgaard dán külgazdasági miniszter Budapesten aláírta a magyar-dán hosszú lejáratú gazdasági, ipari, műszaki és tudományos együttműködési megállapodást, amely 10 évre biztosít jogi kereteket a két ország vállalatának és intézményeinek együttműködéséhez. Megjelöli az együttműködés formáit és azokat a gazdasági területeket, amelyeken a felek az együttműködés továbbfejlesztését különösen kívánatosnak tartják. A megállapodás aláírásával egyidejűleg érvényét veszítette a két ország között 1969-ben kötött hasonló megállapodás. Mindkét ország — törvényes állami rendelkezéseinek keretében — biztosítja a legkedvezőbb elbánást a gazdasági, ipari, tudományos és műszaki együttműködés számára. A két kormány támogatni fogja a magyar-dán hosszú lejáratú együttműködését harmadik piacokon is.

Az aláírás után a dán külgazdasági miniszter nyilatkozatában kifejezte reményét, hogy a mostani megállapodás alapján még nagyobb lehetőségek nyílnak a két ország vállalatai számára az együttműködésre. Véleménye szerint harmadik piacokon, mindenekelőtt a közel-keleti országokban kulcsátadásra kész üzemek létesítését is vállalhatnak közösen a két ország cégei.

A miniszter kitért a KGST és az Európai Gazdasági Közösség lehetséges kapcsolataira. Emlékeztetett rá, hogy 1973-ban az Európai Gazdasági Közösség tanácsának soros elnökeinek módja volt az első nem hivatalos kapcsolatot felvenni Nyikolaj Fagyevjével, a KGST titkárával. Mint mondta, azóta mind a KGST-ben, mind az Európai Gazdasági Közösségben megbeszélések, eszmecsereket voltak a kapcsolatok kialakításának kérdésében.

PORTUGÁLIA

Egymillió hektár állami ellenőrzés alatt

— Portugáliában 611 termelőszövetkezet működik, több, mint száz ezer dolgozóval azok a földeken, amelyeket az állam kisajátított a nagybirtokosoktól. Eddig körülbelül 1 millió hektárt vontak állami ellenőrzés alá, de a földreformtörvény módot ad rá, hogy további néhány száz ezer hektárt kisajátítsanak — mondta az NOP hírvégnyöknének adott nyilatkozatában Vitor Louro portugál államtitkár.

A kommunista politikus rámutatott, hogy valamennyi termelőszövetkezet állami tulajdonban levő földeken dolgozik, vagyis a szövetkezetből

csaladok kialakításának kérdésében.

Dániával 1969 októberében kötöttünk gazdasági, ipari és műszaki együttműködési megállapodást, amelyet a most aláírt gazdasági, ipari, műszaki és tudományos együttműködési megállapodás vált fel. A korábbi egyezmény alapján vegyes bizottságot hoztak létre, amelynek feladata, hogy felügyeljen, irányítsa, egyszerűsítse és módosítsa a két ország cégei és vállalatai közötti kooperációt.

A magyar-dán áruforgalom 1971 és 1974 között több mint kétszeresére emelkedett. A magyar exportban legjelentősebbek az anyagjellegű termékek: az acél, hengereltáru, az acélcső, az alumínium kábel. A fogyasztási iparcikkek közül a textiliák exportja számottevő. A fogyasztási iparcikkek érintik ugyanakkor a legérzékenyebben a többségükben diszkriminatív beviteli korlátozások. Az utóbbi időben biztosított dán kontingens- emelések még az inflációs rá- tát (részlet, hányad) sem fedezték, így a csekély mértékben növekvő kontingensek csökkenő mennyiségű exportot tettek lehetővé. Ami az importunkat illeti, jelentősek mezőgazdasági és élelmiszer- ipari gépvásárlásaink. Hazánkban jelenleg hat tejporgyár működik dán berendezésekkel és több hús- és konzervipari gép importjára is sor került.

Jelenleg 24 együttműködési és licen szerződést tartunk nyilván a két ország vállalatai között. A létrejött szerződések zöme a mezőgazdaság és az élelmiszeripar, valamint az élelmiszeripari gépgyártás területére összpontosul. A most aláírt megállapodással a két ország új lendületet kíván adni a kooperációs kapcsolatok fejlesztéséhez, a magyar és a dán vállalatok közötti együttműködés kiszélesítéséhez.

kiváló tagok nem szakíthatnak ki földet a közből.

A Portugál Szocialista Párt nyilvánosságra hozott közleményében rámutatott, hogy a Demokratikus Néppárt (PPD) a kapitalista termelési viszonyok fennmaradását érdeklőben minden eszközzel a földreform továbbvitelének megakadályozásán mesterkedik. A közlemény a szocialista párt feltétlen támogatásáról biztosította a szocialista Lopes Gardoso földművelésügyi minisztert, aki az agrárreform gondolatának támogatása mellett a reakció és a jobboldal támadásainak keresztitűzében áll.

A libanoni kompromisszum

Szolimán Frangié libanoni köztársasági elnök rádió- és tv-beszédében ismertette a reformokat tartalmazó nemzeti akcióprogramot.

A 17 paragrafusból álló dokumentum főbb pontjai — az előzetes jelentésekkel összhangban — a legmagasabb jogi tisztségek elosztásának változatlan elvét, továbbá a parlamenti képviselői mandátumok igazságosabb elosztását és a miniszterelnök kinevezésére, jogkörének megerősítésére vonatkozó megállapodást tartalmazza.

A nemzeti akcióprogram egy tíz hónapja tartó súlyos polgárháborús konfliktus vége után tesz remélhetőleg egyszer s mindenkorra pontot. A múlt év áprilisában a jobboldali kirovokált fegyveres összetűzések öröklési várdózatot követeltek. A két és fél milliós Libanon 12 ezer polgára életét veszítette, 20 ezren súlyosan megsebesültek, százezer ember vált munkanélkülivé, az anyagi kár és a termelés kieséséből származó veszteség csak dollármilliárdokban mérhető. Arról már nem is beszélve, hogy a bizonytalan körülmények miatt a külföldi és a hazai tőke is elmenekült az országból, ez pedig nemcsak a helyreállítást, de az ország gazdasági életének fejlődését is lelassítja.

A súlyos emberi és anyagi áldozatok ismeretében érthető az a megkönnyebbülés, amellyel a libanoni többsége és a világ haladó erői a szíriai közvetítéssel létrejött megállapodást fogadták. A dokumentum tükrözi az ország társadalmi és politikai erőviszonyaiban az utóbbi években végbement változásokat.

Mint ismeretes, a haladó erők kezdetől fogva azt javasolták, hogy változtassák meg a hatalmi pozíciókat és a képviselői mandátumok vallási alapon történő elosztásának elavult, igazságtalan rendszerét. A hazai és a külföldi reakció előretolt erőt, a falangisták a volt gyarmattartók jóvoltából megszerzett kiváltságai védelmében

nyúltak fegyverhez. Csak-hogy rosszul mérték fel az erőviszonyokat. A haladó erők, bár szeretnék volna elkerülni a fegyveres harcot, ebben is kiálltak a próbát, és a reakció végül is a teljes vereség elől menekülve fogadta el a jelenlegi megoldást. Ennek legfőbb jellemvonása, hogy a már említett közjogi tisztségek elosztási rendszerén ugyan nem változtat, de a mohamedán miniszterelnököt a jövőben nem a keresztény köztársasági elnök nevezi ki, hanem a parlament választja meg, minek következtében nagyobb mozgásszabadságot élvez, ami abból is következik — és ez a megállapodás egyik legfontosabb pontja —, hogy a mandátumokon a keresztények és a mohamedánok egyenlő arányban osztoznak.

A nemzeti akcióprogram tehát a haladó erők győzelmeként könyvelhető el, valamint az is, hogy annak további paragrafusai pénzügyi, gazdasági és szociális reformokat helyeznek ki- látásba a társadalom szegényebb rétegei jogos panaszának orvoslására. Természetesen korai lenne még teljes győzelemről írni, hiszen az előzmények óvatosságra intenek. S azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy Pierre Gemajel, a falangisták és Raymond Edde, az úgynevezett nemzeti blokk vezetője nyilvánosan támadta a megállapodást. Nem jó ómen az sem, hogy a palesztinai mozgalom ultraboldali csoportjai sem értenek vele egyet.

Mindezek ellenére megállapíthatjuk, hogy a haladó erők egységes fellépése megakadályozta a további vérontást, valamint a libanoni és a külföldi reakciónak azt a törekvését, hogy szétverje a Libanonban összpontosuló palesztinai erőket. A haladó erők helyállása tette lehetővé a kompromisszumos megoldás létrejöttét, amelynek végrehajtásához még parlamenti jóváhagyásra van szükség. Csak később derül majd ki, hogy tartós lesz-e a megbékélés a magányos cédrus országában.

A bonni Bundestag megszavazta a lengyel-nyugatnémet megállapodást

A nyugatnémet Bundestag egész napos vita után az SPD-FDP koalíció többségével és az ellenzéki képviselők egy kisebb csoportjának szavazatával elfogadta a múlt év őszén aláírt lengyel-nyugatnémet megállapodásokat. A Bundestag által elfogadott törvény azonban addig nem lép hatályba, amíg a szövetségi gyűlés, a Bundesrat is meg nem szavazza. A szövetségi gyűlésben az ellenzéknek 26 15-ös többsége van és az eddigi jelek szerint a március 12-én tartandó ülésen megtagadja az egyezmények ratifikálását.

A Bundestag vitájában mind a koalíciói kormány, mind az ellenzéki CDU-CSU vezető politikai felszólaltak. Az előadói beszédet tartó Hans-Dietrich Genscher külügyminiszter, továbbá Willy Brandt, az SPD elnöke, Helmut Schmidt kancellár és mások hangsúlyozták, hogy a Lengyelországgal való megbékélés a diplomáciai kapcsolatok felvétele után további lépéseket követel. A nemzetközi enyhülési folyamat is parancsolóan írja elő a lengyel-nyugatnémet kapcsolatok további rendezését.

Az ellenzék szóinként — Helmut Kohl CDU-elnök, Karl Carstens frakcióelnök és mások — elutasították a szerződéseket és cinikus módon vitat-

ni próbálták a hitleri fasizmus kizárólagos felelősségét a lengyel népek a második világháború idején való szenvedéséért. Az ellenzéki képviselők egy csoportjának nevében Richard von Weizsacker, a CDU-CSU frakció helyettes elnöke felszólalásában bírálta ugyan az egyezményeket, de kijelentette, hogy „politikai és humanitárius okoknál fogva” pártjának hivatalos vonalával szemben megszavazza azokat.

Heves összeesapásra került sor Helmut Schmidt és Helmut Kohl között. A kancellár ismertette a Bundestag előtt egy bizalmas beszélgetés tartalmát közte és a CDU elnöke között, amely három héttel azelőtt zajlott le, hogy Genscher külügyminiszter Varsóba utazott volna az egyezmények aláírására. Kohl e beszélgetést követően azt a kifejezett ígéretet tette, hogy pártjának képviselői a Bundesratban nem fogják megakadályozni az egyezmények ratifikálását. Genscher ennek az ígéretnek a birtokában utazott Varsóba és biztosította a lengyel tárgyalófeleket arról, hogy nem lesz akadálya a ratifikálásnak.

Kohl kitért a válasz elől. Helyette hevesen gyalázta a szociáldemokrata pártot, egy szót sem szolt azonban arról, hogy személyes felelősséget kell viselnie ígéretének megszegése miatt.

EGYESÜLT ÁLLAMOK

Katonai rekordköltségvetés

Ford elnök aláírásával törvényerőre emelkedett az Egyesült Államok új katonai költségvetése a következő pénzügyi évre: 112,3 milliárd dollár összegben. Ez minden idők legnagyobb amerikai hadi költségvetése, amit a békeszerető nemzetközi közvélemény jogos megütközéssel fogad.

Az új költségvetési évből a Pentagon 14 milliárd dollárral nagyobb összeghez jut, mint a megelőzőben, s ez az inflációt „leszámítva” is, mintegy hétmilliárdos tényleges növekedést jelent. A katonai költségvetésben belül a legfeltűnőbb azoknak a tételeknek növekedése, amelyeket új fegyverek beszerzésére, fegyverrendszerek kialakítására, modernizálására fordítanak.

Folytatódik az interkontinentális ballisztikus rakétákkal felszerelt Trident atomtengeralttjárók építésének a

nyolcvanas évek közepéig tervezett programja. Nyolcvan, a Tridentre szánt új stratégiai rakéta készül el — több robbanófejjel. A B-52 stratégiai bombázók helyébe lépő B-1 bombázók gyártása is megkezdődhet a kísérletorozat befejezése után. A Minuteman amerikai interkontinentális rakéta helyettesítésére az eddiginél intenzívebben folytatódik egy új típus kifejlesztése, és jelentős összegeket fordítanak az úgynevezett szárnyas rakéták két fajtájának (az egyik tengeralttjárókról, a másik levegőből indítható célra) továbbfejlesztésére.

A haderőnemek közül különösen feltűnő a haditengerészet fejlesztése, a szárazföldi erőkön belül az új tankok bevezetése.

A katonai költségvetés belső dinamikája három szempontból is figyelemre méltó. Először: igazolódik a londoni

Nemzetközi Stratégiai Kutatóintézet közelmúltban tett megállapítása: a Pentagon egészében folytatja mind a rakéta-nukleáris, mind a hagyományos fegyverzet növelésének és tökéletesítésének széles körű programját. Másodsorban, ezen belül a költségvetés elsősorban a stratégiai támadó fegyverzet kifejlesztésének meggyorsítását tükrözi egy olyan időszakban, amikor új diplomáciai erőfeszítésekre került sor a fegyverzet csökkentésére. Harmadsorban: az új tervek magukban hordják saját „gyorsító berendezésüket”: olyan, technológiailag roppant komplex programok indulnak be, vagy lépnek új fázisba, amelyek gyorsan növekedhetnek, és évről évre nagyobb összegeket követelnek.

Abban, hogy egy ilyen katonai költségvetést, amely kiáltó ellentétben áll a Helsinki által szimbolizált szellemmel, sikerült keresztülvieszkölni, két tényező játszott kulcsszerepet. Az egyik: az antikommunista és szovjetellenes hecckampány, amely elferdített számokkal operálva, a szovjet katonai potenciál növekedését igyekezett elhíhtetni az amerikai közvéleménynek. (A valóság: a Szovjet-

Eltartók és eltartottak a rokonságban

A szocialista társadalom jelentős segítséget nyújt a családoknak, gondoskodik az arra rászoruló munkaképtelenekről is. Mindezek mellett azonban szükség van arra is, hogy a tartásra szoruló meg-

élhetésének biztosításában a rokonok a szükséghez és lehetőséghez mérten részt vegyenek. Ez erkölcsi és jogi kötelesség is.

A jogszabály rendelkezései alapján általában

az a személy jogosult tartásra,

aki munkaképtelen. Ilyen a kisgyermek, az elaggott személy, továbbá az, aki egészségének megromlása vagy testi épségének megrokkolása miatt akár részben, akár egészben nem képes magát eltartani. Tartásra jogosult a nagykorú leszármazó is, ha életpályá előkészítő tanulmányokat folytat.

Rokontartási kötelezettsége annak a rokonnak van, aki a tartásra képes, és a jogszabály rendelkezései szerint arra kötelezhető is, ha rokoni körében a jogosult személyek valamelyike tartásra szorul. További feltétel, hogy a tartásra jogosultnak nincs tartásra kötelezhető házastársa, és nem tanúsított a tartásra kötelezhető személlyel szemben olyan magatartást, hogy emiatt a tartásra érdemtelené vált. Tartásra jogosult pl. gyermekével szemben az a szülő, akinek házastársa nem él, és gyermekekével szemben eleget tett tartási, gondozási és nevelési kötelességének. (A szülő már akkor is eleget tesz ennek a kötelességének, ha a bíróság által megállapított tartásdíj fizetésével járul hozzá a gyermek gondozásához.)

A jogszabály rendelkezései meghatározzák, hogy a rokonok milyen sorrendben kötelezhető egymás tartására. A rokonok tartásra való kötelezésénél elsősorban az egyenes

ági rokonok jöhetnek számításba. (Egyenes ági rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik.) Az egyenes ági rokonok köréből először a leszármazók (gyermek, unokák, dédunokák stb.) kötelesek helytállni, ezek hiányában lehet csak a felmenő rokonokkal szemben (szülő, nagyszülő, dédszülő stb.) tartást követelni. A leszármazók közül a bíróság mindig a tartásra jogosulthoz a rokonsági fokban közelebb álló személyt kötelezi tartásra. Pl. ha a szülő a jogosult személy, akkor a bíróság előbb a gyermeket, ennek hiányában az unokát kötelezi a tartásra.

A jogszabály szerint az oldalági rokonok köréből csupán a nagykorú testvért terheli tartási kötelezettség, kiskorú testvérrel szemben. (Oldalági rokonok azok, akiknek legalább egy közös felmenő rokonuk van, ők maguk azonban egyenes ágon nem rokonok.) A nagykorú testvért a tartási kötelezettség annyiban terheli, amennyiben ezt saját maga, házastársa és a tartásra szoruló egyenes ági rokonai (pl. gyermeke) tartásának veszélyeztetése nélkül teljesíteni képes.

Egyes esetekben a mostoha- szülő is kötelezhető mostoha- gyermekekének tartására és viszont. Ha valaki házastársa beleegyezésével

a kötelezett keresete az idők folyamán jelentősen csökken, vagy a jogosult szükségletei emelkednek nagymértékben.) Tehát az egyszer megállapított tartás mértéke emelkedő és csökkenthető.

A jogosult a tartásra kötelezést a lakóhelye szerint illetékes kerületi (járás) bíróság előtt és a kötelezett lakóhelye szerint illetékes kerületi (járás) bíróság előtt egyaránt kérheti. Ilyenkor visszamenőleg is érvényesíthető a tartásdíj fizetésre való kötelezés. Ennek jogszabályban meghatározott korlátja mindössze az, hogy hat hónappal régebbi időre visszamenőleg csak akkor kötelez-

felhívja a kötelezett munkaadóját,

hogy a megállapított összeget ne fizesse ki munkabérével együtt a kötelezettnek, hanem közvetlenül a jogosultnak küldje meg. Természetesen ha a jogosult kéri, a bíróság ennek feltüntetését mellőzi. A bíróság határozatát negyvennyolc órán belül köteles megküldeni a kötelezett munkáltatójának.

A rokontartás legtipikusabb esetei a gyermektartás (erről már volt szó), a házastárs tartása és a szülőtartás.

A házasság felbontása esetén is

felléphet a volt házastárs tartásdíj iránti igényével, ha arra önhibáján kívül rászorul, és a házasság fennállása alatt tanúsított magatartásával nem vált a tartásra érdemtelené. A tartás csak olyan mértékű lehet, hogy ne veszélyeztesse a tartásra kötelezhető volt házastárs megélhetését és pl.

hehető a tartás, ha a jogosultat a követelés érvényesítésében nem terheli mulasztás. Természetesen ha a tartásra kötelezett korábban pl. munkaképtelen volt, és ezért rendszeres jövedelemmel nem, vagy csak csak csekély mértékben rendelkezett, visszamenőleg nem köteles megfizetni a megállapított tartásdíjat.

Mivel a tartásdíj a jogosult mindennapi megélhetéséhez szükséges, a jogszabály a tartásdíj megfizetésével kapcsolatban a következőképpen rendelkezik: A bíróság abban a határozatában, amelyben valakit tartásdíj fizetésére kötelez,

Előfordul, hogy a házastársak között a házassági kötelek fennáll, ennek ellenére külön élnek. Különélő és önhibáján kívül rászoruló házastársát — amennyiben a házastárs arra nem érdemtelen — a másik házastárs köteles eltartani, nemcsak közös bevételeiből, hanem saját vagyonából is. Saját megélhetésének rovására és pl. gyermeke tartásának veszélyeztetésével azonban nem köteles ennek a kötelezettségének eleget tenni.

G — H — Sz — V

a közös háztartásba viszi kiskorú gyermekét,

akkor a gyermek tartásáról házastársa is köteles gondoskodni. Abban az esetben viszont, ha a mostoha- szülő hosszabb ideig gondoskodott a mostoha- gyermek tartásáról, ő is követelheti — rászorultsága esetén —, hogy mostoha- gyermeke tartása el.

Előfordul, hogy a tartásra jogosult egyszerre több kötelezettel szemben érvényesítheti igényét (pl. a szülő valamennyi gyermekével szemben). Ilyenkor a tartásra kötelezettek között kereseti, jövedelmi, vagyoni viszonyaik és teljesítő képességük arányában oszlik meg ez a kötelezettség. Természetesen figyelembe kell venni azt is, ha valamelyik kötelezett a tartásra jogosultat személyesen gondozza.

Abban az esetben, ha valaki több személyt köteles eltartani, de valamennyi eltartására nem képes, a jogszabály a következőképpen rendelkezik: Mivel a gyermek a

jogosultak élén áll, az ő eltartása minden egyéb tartási kötelezettséget megelőz. A vér szerinti és a mostoha- gyermek egy sorban áll. (A gyermek után következnek a házastárs, a volt házastárs is, aki ilyen irányú követelésével még a szülőt is megelőzi.) Az általános szabály a továbbiakban az, hogy a mostoha- szülő és a mostoha- gyermek jogosultságban megelőzi a többi rokont, a leszármazó a felmenőt (pl. az unoka a szülőt), illetve a közelebbi rokon a távolabbit (tehát a szülő tartása megelőzi a nagyszülő tartását.)

A tartás mértékét a jogosult szükségleteinek és a kötelezett tartási képességének az egybevetése határozza meg. A kötelezett — anyagi viszonyaihoz mérten — köteles a jogosultat mindazzal ellátni, ami annak megélhetéséhez szükséges.

A bíróság mindenekelőtt azt vizsgálja, hogy

milyen szükségletei vannak a jogosultnak.

A jogszabály ezzel kapcsolatban úgy rendelkezik, hogy az a személy, aki öreg koránál fogva vagy egyébként is tehetetlen és gondozásra szoruló, jogosan kötelezhető az összes gondozási költség megtérítését, illetve az ezzel kapcsolatos szolgáltatások biztosítását. A leszármazó és a kiskorú testvér a nevelés és a szükséges tanítást költségeinek fedezését kérheti.

A tartást természetben vagy pénzben kell szolgáltatni, mégpedig havonta előre. A két tartási mód közül rendszertartás a tartásra kötelezett választhatja. A jogosult személy — ha arra alapos oka van — a tartást pénzben követelheti. A jogszabály szerint — a jogosult és a kötelezett viszonyait figyelembe véve — a bíróság a tartás más módját is meghatározhatja (pl. elren-

delheti a tartást vegyesen, természetben és pénzben).

Általában senki sem kötelezhető arra, saját maga szükséges tartásának veszélyeztetésével tartsa el rokonát. Ez alól egy fontos kivétel van: a szülő a saját maga szükséges tartásának rovására is köteles megosztani kiskorú gyermekével mindazt, ami közös eltartásukra rendelkezésükre áll. (A szülőt ebben a körben büntetőjogi felelősség is terheli.) Természetesen ha a kiskorú gyermeknek vagyona van, és ebből tartása fedezhető vagy más egyenes ági rokona is kötelezhető a tartásra, a szülő erre a fokozott mértékű kötelezettségének a teljesítésére nem szorítható.

Ákár a bíróság állapította meg a tartási kötelezettséget, akár a jogosult és a kötelezett megegyezésén alapul a tartás,

a bíróság megváltoztathatja a tartás mértékét.

Ennek feltétele, hogy a tartás szolgáló körülményekben lé-

nyeges változás álljon be. (Pl.

Családi egyetértés

AZ APA

— Kérem szépen, soha nem ittam sokat. Csak úgy, csöndesen elszopogattam azt a néhány pohár bort vagy azt a pár korty pálinkát. De soha nem történt az ital miatt bajom.

— Úgy érte, hogy nem volt részeg soha?

— Hát... az előfordult. A rendőrséggel nem volt bajom, arra gondoltam.

— Aznap este, amikor a bűncselekményt elkövette, többet ivott a kelleténél?

— Akkor igen. Ha kevertem a bort a pálinkával, hamar a fejembe szállt... Így történt azon az estén is. De megvolt rá az okom: pokollá vált otthon az élet. Elkese- redésben ittam. Hetvenkettőig nagyon szépen éltünk a feleségemmel. Saját szőlőm volt, értettem a borokhoz, az eladósom felül nekünk is maradt. Nála volt a család pénze ugyanúgy, mint a pince kulcsa. Soha nem nyúlt az egyikhez sem a tudtom nélkül. Azután egyszerre meg- bolondult. Előbb kevesebbet, aztán egyre többet ivott... Volt rá eset, hogy a harmadik szomszéd kertje alatt találtuk meg a fiammal, ott aludt részegen a kerítés mel- lett, feje alatt az üres pálinkásüveggel. Azelőtt még csak spiccesen sem láttam... Nem értem, mi okozhatta nála a változást?!

A nevelőtiszt közbeszólt: — Állítólag maga szoktatta rá az ivásra... A szomszédok is mondták a rendőrségen, hogy előfordult: erő- szakkal itatta le a feleségét!

— Tisztelettel, ha valaki nem akar inni, hogyan lehetne kényszeríteni? Hiába töltik tele a poharam, ha undorodom a szesztől! Miképpen lehetne rávenni egy rendes asszonyt arra, hogy egy hétig se jöjjön haza, hogy el- adja a távollétemben a bútorát, meg a gyerek ruháját, csakhogy italtalra valót szerezhessem...

— Mióta iszik maga például?

— Amióta az eszemet tudom... mifelénk így szokás. Nincs ebben semmi különös!

— Nem volt otthon néha összetűzés, verekedés?

— Volt, volt... Az előtte való estén is „megsimogattam” a juhászbottommal, mert megint részeg volt... (A verés után az asszony még életben volt.)

A FIÚ

Tizenkilenc éves, hirtelen nőtt kamasz. Csillésként dolgozott a bányában, mert az iparitanuló intézetből — magatartása miatt — távoznia kellett.

— Szokott inni?

— Csak nagyon ritkán, a haverokkal. Akkor sem sokat. Négy-öt sört, meg cseresznyét.

— A szülei ittak otthon?

— Ó, ők nagyon sokat!

— Ki ivott többet?

— A végefelé az anyu. De öneki az egész családja olyan volt, hogy mindig ittak. Igazán nem csoda, hogy ő is rákapott.

— Aznap este otthon volt?

— Nem, éjszaka voltam. Reggel, amikor mentem hazafelé a műszak után, ittam egy kólát meg egy sört. Később találkoztam apámmal, hazaküldött pénzért. Szól- tam édesanyámnak, hogy adjon. Az ágyon feküdt, a nyak- kára törülköző volt kötve. Nem tudom, mi ütött belém... megszorítottam. Mire amám bejött a szobába, anyám már halott volt. Vettünk pénzt magunkhoz, és jelentkeztünk a rendőrségen.

AZ ANYA

Szervezetét az alkohol már teljesen tönkretette, az elszüvedett verés következményeit csak akkor élte vol- na túl, ha sürgős orvosi segítséget kap. Ezt persze sem a férj, sem a fiú nem tudhatta.

Sokáig lapozgattam idősebb és ifjabb Horváth Jó- zsef anyagaiban. A vállomásokból, a szomszédok, ismer- rősök szavaiból lassan összeállt a szomorú kép: először csak az apa ivott. Lassan-lassan egyre emelkedett a napi „adag”, egyre több lett a surlódás a házastársak kö- zött. Talán a feleség belefáradt az állandó veszekedésbe, talán engedett férje gyengéd „unszó-ásának” amikor rá- erőltette az italt — ma már nem derülhet ki. A lényeg az, hogy ő is rászokott, sőt hamar elhagvta férjét az ivás- ban. A példán a fiú is hamar felbuzdult...

Az apa negyvenhat éves, a fiú tizenkilenc. A feleség negyven volt... H. A.

TÜKÖR

Az elítélt új nevelője előtt áll, s nagy igyekezettel próbálta bebizonyítani, hogy mindaz, ami fejlődési lap- ján áll, a legenyhébb kifeje- zéssel élve is, tévedés. Mint mondta, a régi nevelő úr vele összesen kétszer beszélt — igaz, voltak csoportos foglal- kozások is, de azok „nem szá- mítanak”, és persze az sem számít beszélgetésnek, amit itt-ott, a nevelői szobán kívül folytattak —, s haragosainak véleménye alapján ítélte meg őt. Mert például mit csináltak a haragosai? „Feldobták” — pontosabban a zárkafelős jelentette —, hogy nála ide- gen nyelvű társalgási könyv van. Ezt a könyvet ő egy tár- sától kapta, barátságából. És még be is feketítették a ne- velő úr előtt. Nem, nem a zárkafelős, ezt a többiek, a zárkatársak tették. Igen, mind- egyik zárkatársa „rászállt”, és a nevelő úr hallgatót ezekre a „beszúgókra”. „Beköpték”, hogy verekedett, de az nem is volt verekedés, csak egy pofont adott valakinek. Per- sze, az egész zárka az ellen- sége volt, „ott vágta, ahol tudták”... Hogy kit kellett volna inkább meghallgatnia a nevelő úrnak? Hát érdekte- len kívülállók, akik nem az ellenségei! Az igaz, hogy ilye- netet, sajnos, nem lehetett ta- lálni, mert az egész zárka ösz- szefogott ellene, mindegyik zárkatársa ellene volt.

És az elítélt még hosszan bizonygatta, hogy ő nem ag- reszív, hogy az nem igaz, és ez sem igaz... Az is csak rosszindulatú rágalom, hogy amikor kiétekezés-csökkenése volt, akkor a többiekéből élt, hálából pedig csúnyán elbánt a társaival. „Az egész fejlő- dési lap, tisztelettel, a besú- gók rágalmaiból áll! Utáltak, és ezért mindenfélét össze- hordtak rólam a nevelő úr előtt. Tessék ezt elhinni!... De a nevelőtiszt ezt nem hit- te el, sokkal inkább hitt al- ban — és hiszünk benne mi

is —, hogy a többi ember a tükrő, amelyben meglátjuk magunkat. Homályosan vagy kevésbé homályosan — de né- ha kristálytisztán — magatar- tásunkat, viselkedésünket ve- títi vissza elének.

Az elítélt besúgókról be- szélt, rosszindulatú rágal- makról, pedig a besúgók” a társai voltak, a „rágalmak” a társainak véleménye. És ezt a véleményt az ő viselkedése alapján alakították ki a zárka- társak. Véleményükben az ő magatartása tükröződött. He- lyenként talán homályos volt, de mindenképpen tükrökép: ilyen vagy, ilyennek látunk, ilyennek mutat a tükrő... B. J.

Egy nevelő naplójából

„Jó nekem így is”... „Nem akarok én megváltozni!... „A bűn az élet értelme”... — Sajnos sokunknak ismerősek ezek a mondatok. Gyakran el- hangzanak a zárkában és ma- sutt is, olykor még a nevelő segíteni akarását eleve eluta- sító szándékkal is.

Ezek azok az emberek, akik büszkék bűncselekményeikre, arról beszélnek, mekkora „bal- ékat” fognak még szabadulá- suk után elkövetni. Ha lehet fokozati különbségeket meg- állapítani, arra talán még egy fokkal büszkébbek, hogy hány fegyelmi fenytetésük van. Ők a „falu rosszai”, akik „csak azért is” követik el fegyelmi vétségeiket. Magam is találkoztam jó néhány- nyal, és úgy találtam, nem lehet segíteni rajtuk, konok- ságuk javíthatóságuknak még a reményét is megkérdőjelezi. Legutóbbi találkozásom e tí- pus egy képviselőjével azon- ban — részben — megváltoz- tatta véleményemet.

Szükséghelyzetben (az igaz- ságot megvallva: „Ha ló nincs, számár is jó” alapon), kéréssel fordultam egy ilyen magatartású emberhez. A fel- adat nem volt túl nehéz és bonyolult, ennek ellenére fél- tem a megoldásától. Annál a nagyobb volt öröömöm a hi- bátlan végrehajtás láttán. Az esetet természetesen megje- gyeztem, s ezután már a kí- váncsiság is hajtott: vajon vé- letlen volt-e az eset, vagy sem?

Elhatároztam, hogy újabb próbát teszek. Tudatosan ne- hezebb, tartósabb figyelmet igénylő feladatot tűztem ki. Ők a végrehajtás során meg le- hetett állapítani, hogy időm- ként nehezen (főként a na- gyobb pontosságot kívánó ré- szeknél), azonban végig igye- kezettel végezte munkáját. A sikeres munka dicsérete lát- hatóan jó hatással volt rá. Ez azonban kevés volt ahhoz, hogy egy általános elfogadott rossz véleményét megváltoztas- son. Ezúton üzenem neki: csak így tovább, s az eredmények nem fognak elmaradni.

— bb —

HÚSÜGYEK

Nyilvános fegyelmi kihallgatás Kalocsán

1976. február 3-án szokaféltan eseménynek voltunk részesei. E nap folyamán két időpontban — műszaktól függetlenül — felvonult az „A” és „B” műszak minden dolgozó elítélte a kultúrterembe. Valamilyen meglepetésre számítottunk, mert eddigi tapasztalataink szerint a kultúrkörleten mindig valami „pluszt” kaptunk, amitől nem éreztük a fegyház fojtogató légkörét. Szeretünk ide járni csoportos vagy szakkköri foglalkozásokra, filmvetítésre, televízió-nézésre. Most is várakozó izgalmammal latolgattuk az esélyeket: mi lesz most, hiszen mindenfajta válogatás nélkül mindenki — nem csak aki kiérdemelte — „szabad belépést” kapott.

Néma csöndben foglaltunk helyet, és nézegettük egymást kérdően; hátha egy „jól értesült” majd tájékoztat minket. De hiába! Az arcok tanácstalanok voltak, s mi egyre feszélyezettebbek. Aztán vezényszó röppent: „Fel, vigyázz!” és megjelent a parancsnok, a parancsnok-helyettes úr és a nevelési szolgálat vezetője. Éreztük, most olyan történik, amivel majd nem büszkélkedhetünk. A dobogó két oldalán sorakozott jó néhány elítélte, akik most nem a tőlük megszokott „formában” emeltek kihívóan fejüket — ami köré már a sokszoros fenytés font „glóriát” —, hanem inkább mintha lefelé néztek volna. Azt is észrevettem, hogy igen udvariasan, mindegyik leg-hátra akart állni. Az volt az érzésem, nem nagyon akarják mutogatni magukat...

A parancsnok kezdett beszélni: „Annak idején, amikor ezt a kultúrkörletet szépitgették, amikor a karácsonyi műsort hallgatták, filmet vagy televíziót néztek, akkor senki se gondolt arra, hogy egészen más célra kell majd felhasználni.” — Közölte, hogy az év első hónapjában a fegyelmi helyzet indokolja, hogy nyilvános fegyelmi tárgyalást tartson, az elítéltek okulására. Hivatkozott a közösség erejére, a társainkért érzett felelősségre. Ezután egyenként szólította az elítélteket. Változatos volt a fegyelmi vétségek sora: munkamegtagadás, étkezés-megtagadás, verekedés stb. Persze olyan is volt, aki először állt a parancsnok előtt, és nem is kapott csak dorgálást vagy szigorú megrovást. Ezek voltak a „peches” emberek, mert mindjárt nyilvános szerepléssel kezdtek. Gondolom, ők nem fognak többé beszélgetni a sétány vagy a sorakozás alatt. Ők nagyon szégyelltek magukat, többen sirtak is...

Most viszont azok az elítéltek következnek, akiket már mi is jól ismertünk kirívó magatartásuk miatt. Schóber Sándorné értelmes, szakképzésben résztvevő elítélte, de a létező fegyelmi vétségek közül már mindent elkövetett. Legutóbb szétszedte cipőjét, s a kiszedett szöveget lenyelte... 1981-ben szabadul, reméljük, addig nem akarja folytatni. 20 nap szigorított magánelzárást kapott. Mörizs Aranka az első olyan elítélte, akivel szabadulása után hivatásos pártfogó fog foglalkozni. 24 éves, dolgozni nem szeret — itt is munkamegtagadó —, rabsegéllyel szabadul, de előtte még „leüli” a 20 napot. Szilágyi Mária idegen testet nyelt, megoperálták, újra nyelt. 23 éves, az intézet vezetői már mindent megpróbáltak szemléletének megváltoztatására. Hiába! Előző büntetését is itt töltötte — leginkább a fogdán... Keczel Lajosné „repertoárja” változatos: nyel, megtagadja a munkát, ablakot tör... Így kint sem lehet élni, de itt bent sem; a végeredmény 30 nap magánelzárás.

A parancsnok felhívta figyelmünket arra, hogy bár az intézet ösztélszámához viszonyítva nem sok a fenytettek száma, hassunk oda, hogy társaink változtassanak eddigi magatartásukon.

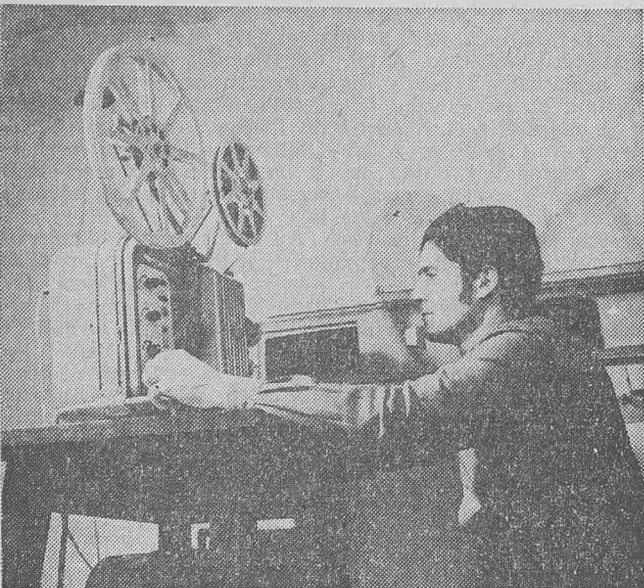
Csak a kirívó eseteket soroltam fel, de voltak még jó néhányan, akik nevelésessé váltak elítéltsaikkal együtt. Volt „szerelmi levelezés”, alma-erjesztés (hátha bor lesz belőle) stb. Gondolom, ezek az elítéltek nem akarnak még egyszer fegyelmi kihallgatásra menni, mert azt már tapasztalhattuk, hogy itt semmi nem marad titokban. Előbb-utóbb minden kiderül. Mi, a csöndes hallgatók szégyelljük magunkat előállított társainkkal együtt — és helyettük is!

Kalocsa eddig arról volt híres, hogy élen járt az új kedvezmények bevezetésével. Büszkéek voltunk — és vagyunk — népszerű boltunkra, modern televízióinkra, szépséges kultúrkörletünkre... A mai nyilvános fegyelmi kihallgatásra nem számítottunk, ezt szívesen elhallgatnánk. Parancsnoknők nem így gondolkodtak, hanem mindnyájunk elé tárta az intézet fegyelmi helyzetét, hogy ne csak örüljünk annak, amit kapunk, hanem ezért tegyünk is valamit: vigyázzunk társainkra!

Úgy érzem, nem volt hiábavaló a nyilvánosság, bízom benne, hogy célját elérte: rádöbbentett bennünket arra, hogy felelősséggel tartozunk önmagunkért — de társainkért is.

Szabó Lászlóné elítélte
Kalocsai Fegyház és Szig. Börtön

FILMVETÍTÉS

a Budapesti Fegyház és Szigorított Börtönben

A kisebb, megyei büntetés-végrehajtási intézetekben rendszerint alig van munkalehetőség, az előzetes letartóztatottak ugyanúgy, mint a szabálysértők, elzárások gyakran panaszkodnak emiatt, s emlegetik, milyen jó lenne, ha lehetne dolgozni!

Mint ahogy már arról több riportban is beszámoltunk, egyre több és több helyen válik lehetővé a szabálysértők és az elzárások munkába állítása. Arról is szöltünk már, hogy ezzel nemcsak a zárkán töltött tétlen, idegőrlő percek től szabadulnak meg az ottlevők, hanem egyúttal pénzt is kereshetnek, így nem üres zsebbel lépnek ki a börtön kapuján.

Sajnos, mindig akadnak olyanok, akik a kedvező lehetőséget, a segítő szándékot kihasználva, inkább ártanak maguknak és a többieknek, semmint használnának... Egy más után két helyről is kaptunk hírt, hogy a kinti üzemből dolgozók „belebetegedtek a munkába”...

Két megyei bv.-intézetben a szabálysértők a városban levő hűsüldöző üzembe mentek dolgozni. A munka néha könnyebb volt, néha nehezebb, attól függően, hogy az üzemből melyik részén volt rájuk szükség. Hűsüzemekről lévén szó, amerre csak mentek, mindenütt bőven találhattak különböző inycsiklandozó felvágottakat, húsárut. Az ott dolgozók már „megszokták” a bőséget, közömbösen mentek el a legfinomabb szalámi vagy sonka, friss virsli vagy kolbász mellett is... A bv.-intézetből jötteknek viszont mindez még ritka csmeget jelentett. Nosza, neki is láttak alaposan a „falatozásnak”. (Azért tettem a szót idézőjelbe, mert annak az elfogyasztott húsárut sem a mennyiségét és az elfogyasztás módját mindenek lehet nevezni, kivéve azokat a szalámkákat, amelyeket az emberi módon történő táplálkozásra használnak.)

Az eredmény: több gyomorrontás és az üzemből dolgozóknak lesújtó véleménye azokról is, akik szintén a bv.-intézetből jöttek ugyan, de meg tudták tartani a mértéket.

A másik esetben a zárkában derült ki, hogy azoknak van „igazuk”, akik azt állítják: kevés a táplálék, a börtönben, mert egy napi „rendes” ételmezés után is lehet hízni, pocakot eresztetni... A

hűskombinát dolgozó ugyan is nem nagyon figyelték, hogy egyik-másik szabálysértő nemcsak eszik munka közben, hanem egy-egy óvatlan pillanatban a virsliből, parizérből és a többi inycfalatból a zsebébe is töm, vagy a ruhája alá igyekszik bedugdosni néhány darabot. A bv.-intézetben azután hamar kiderült az „ügyeskedés”.

Két eset lehetséges: a felvágottakkal vagy üzletelni akartak, vagy pedig „tartalékolni” egy kis élelmet saját maguknak. Az első lehetőséggel fölösleges foglalkozni, megteszi azt a bv.-szabályzat, talán csak ott kapcsolódik a másodikhoz, hogy a „vásárlók” célja is egy kis tartalék képzése.

Tulajdonképpen — mondhatná valaki — miért olyan nagy baj, ha néhányan igyekeznek „följavítani” az ételmezésüket? Legfeljebb degeszre eszik magukat... törtenhet még valami?

A válasz egyszerű: igen. Például hűsmérgezés. A hűskombinátból a vásárlói ügynevezett hűtőláncon keresztül utazik az áru, amelynek sehol sem szabad megszakadnia. A feldolgozás után azonnal hatalmas, hűtött tárolókba kerül a felvágott, innen hűtővagon vagy -autó viszi tovább az üzletek hűtőpultjaiba. A vásárlás után a konyha hűtőszekrényébe kerül, innen az asztalra, a maradék pedig ismét vissza a hűdegre. Az otthoni tárolásnál különösen nagy gondot kell fordítani, mert a felvágottak túlnyomórésze rendkívül könnyen romlik.

A zárkában jó néhány felszerelési tárgy van, a hűtőszekrény azonban belátható ideig még nem tartozik ezek közé... Az üzemből becsomagolt húsárut sem a „tulajdonos”, sem a „vásárló” nem tudja megővni a gyors romlástól. Elég néhány harapás a látszólag még ehető felvágottból, és máris riasztani kell az egészségügyi szolgálatot vagy a mentőket.

A miskolci és a zalaegerszegi bv.-intézetekben biztosan magukra ismernek azok, akikről szölt ez a két rövid történet. Ugyanolyan biztos vagyok — sajnos — abban is, hogy akadnak olyanok is, akik csak legyintenek egyet, s tovább próbálkoznak majd. A többi — a többieknek múlik... — H —

Két fénykép — két gondolat

A szabadulásra való felkészülésnek nagyon sok módja, formája van. Az elítélte, a család, a büntetés-végrehajtás és az egész társadalom célja közös: becsületes, törvényiszteelő állampolgárként való visszatérés a szabad életbe. A szebb, a jobb élet kialakításáért azonban nagyon sokat kell tenni. Közös összefogásra, megértésre, segítségre van szükség. Az első, kezdő lépéseket már a szabadságvesztés ideje alatt meg kell tenni.

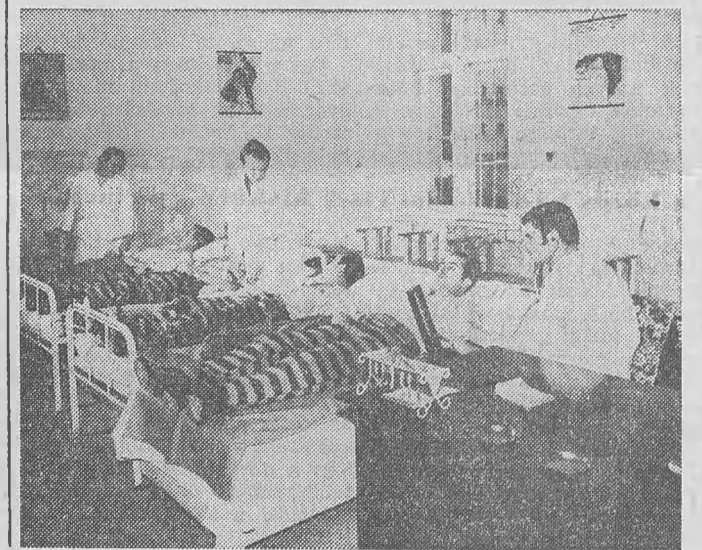

Első képünkön egy nehezebben nevelhető elítélte édesanyját hívták be a börtönbe. Az orvos-pszichiáter hosszasan elbeszélgetett velük. Az édesanya jelenléte nagy hatással volt az elítélte. A közös beszélgetés, a közös segítség, a tennivalók összehangolása nyilván kedvezően hatnak majd további életének alakulására is.

A második fényképfelvételünk a kényszerelvonókezelésen készült. Úgy gondolom, nem szükséges részletesen ismertetni, hogy a túlzott alkoholfogyasztás, a rendszeres és mértéktelen ivás mit eredményez. A csikos formaruha mindenre magyarázatot ad...

Az elvonókezelés a gyógyuláshoz, a felépüléshez vezet első lépésként, amely azonban csak akkor lesz teljes, ha szabadulás után maradéktalanul megtartják az orvosi előírásokat, útmutatásokat...

— Zimm —

HULIGÁNOK

Winnetou vitte a szót, mint mindig, kivéve az utóbbi egy-két estét, amikor is az idegen felé fordult a figyelem, mivel eszével és testi erejével megingatta az ő tekintélyét.

— Egy szó, mint száz — szisztegte Winnetou, a szeme kissé keresztben állt már a sok italtól —, nekem ez az ürge nem tetszik.

Délután volt, egy zsúfolt presszó asztalját ülték körül, hátul, a helyiség homályosabb végében, távol a bejáratól, a mosdók közelében. Nem ez volt a törzshelyük, de Winnetou úgy vélte, jobb, ha ezen a délutáni rendkívüli haditanácson másutt jönnek össze, nem ott, ahol szoktak. Itt nem ismeri őket senki. A kerületnek ezen a részén még nemigen léptek színre „vendégfellépés” formájában sem.

Toma Lajos lépett be az ajtón. Már csak ő hiányzott a társaságból. Winnetou dél óta egyebet sem csinált, mint egyiküket a másikért küldte, hogy délutánra összerombítsa az egész bandát. Így, teljes létszámban még nem sikerült felvenni a harcot a betolakodó idegennel.

— Ide figyeljetelek, hapsikáim! Nekem ebből a krapekból már tegnap este elegendő volt.

— Láttuk — mondta Vézna —, csak nem akartuk mondani.

— Láttátok, nem láttátok, nem érdekel. Az számít, amit én mondom! A főnök én vagyok, én is maradok.

— Naná — hagyta rá Toma.

— Ha eljön a mi kis idegennünk, pedig érzem, hogy eljön, meg fog lepődni, és az a terve, hogy ő kerekedjen felül, nem sikerül, mert most mindannyian ott leszünk. A csajok is, sőt velük húzzuk csöbe. Amelyikre ráharap, az fekszik le vele. Aztán ahányan vagyunk, rá! Az elsőt tölem kapja. Ide nézzetek! — Kétujjnyi, vastag ólomkábel húzott elő a kabátja alól. Röhögtek, de feszülten figyelték tovább Winnetout.

— Egy biztos — tolt fel az újját kissé itatosan Winnetou a levegőbe —, a krapek nem megy el onnan! Bokszter, kés nálatok is legyen, minden, ami van a háznál Kicsináljuk! Világos?

— Micsoda? — rémült meg Szökös. — Rám ne számítsatok! Hülye leszek emberlétben...

— Ki mondta, hogy emberölés? Lúke csaj! Elintézzük, kicsináljuk, azt mondtam! —

Rákacsintott Bikára és Vézna.

— Nem is kell egyébként, hogy oda gyere, legyen nyugodt a lelkiismereted! Te csak menj a Rákóczi térre. Majd Pipi jön, és dolgozik velünk.

Jobb is. A két csaj között csak spekulálna.

— Nem lehet — szölt Pipi —, nekem ma a kamionossal kell lennem, ígért egy csomó stekszet..., de nem forintot.

— Akkor te is menj a francba — ordított rá Winnetou —, de a stekszel elszámolsz, ha már minden ránk marad a melóból!

— Nekem meg el kell utazni ma este, főnök! — mondta váratlanul Halmos Béla.

— Bereztél, Szörös? — rőfent rá Winnetou.

— Dehogy! A menyasszonyom nyivákol, hogy ha a ma esti vonattal nem megyek haza Almádiba, akkor már ne is menjek. Három hete ígérem, de inkább mindig veletek maradtam. Nem akarom viszont elpaszolni a dolgot a menyasszonyommal. Tudjátok, hogy nekem ez mit jelent! Lővé, lakás, minden! Bukik rám, de féltékeny is. Sértődős. Arra gondoltam, ma lemegyek, és kitorbékoljuk magunkat. Aztán jövök vissza.

— Olyan vonatot te már nem fogsz el, amelyik estig hazavisz! — mondta Winnetou, olvasgatva a levelezőlapot.

— Nem is vonatra gondoltam, autóstopra! Vonathoz is azért nem mentem, mert délután még egvűtt akartam lenni veletek. Ezt is vedd bele!

Ha nem érdekelne a banda, elmentem volna már délben a személlyel. De itt vagyok. Tőled akartam elkéredznedni.

Winnetounak legyezete a hiúságát Halmos Béla minden szava.

— Kéredznedni, Szörös, azt lehet!

— Én pedig leviszlek, apa! Motorral! — mondta Ladás, felfedezve a meglógás lehetőségét egy veszélyes kimenetelű akció elől.

— Miféle motorral? Esti mese... Nem is volt motorod a életben.

— Ott áll a bejáratnál. Azzal jöttem! — röhögött Ladás.

— Micsoda? Honnan van? — A Szentkirályi utcában állt egy kapu alatt, háromszázötven köbcentis Jáwa. Klassz! Örízetlenül álldogált ott, megsajnáltam, magamhoz szölitőttem, s jött.

Winnetout előntötte a méreg:

— És ideállt a presszó elé, te állat? Hátha már keresik a zsaruk? Viszed innen a francba!

— Viszem, főnök. Leviszem veled Szöröst Almádiba! Ez a ma esti buli, nem olyan, amin mindenkinek ott kell lennie, nem gondolod? A lányoknak egyáltalán nem. Mi meg csak nem hiányzunk ketten?

— Igaza van Kanosnak, főnök! — szölt közbe Bika. — A lányok menjenek a francba, ahogy mondtad. Kajros és Szörös menjen Almádiba. Elegen leszünk mi: te, Rézbőrű, Vézna. Csámpás meg én. Öten leszünk. Elintézzük mi!

Winnetou végignézett a megnevezetteken:

Munkát és szállást biztosítanak

Szabadultak a Budafoki Élesztőgyárban

Talán felfigyeltek olvasóink rá, hogy a már máskor is idézett felcím alatt rendszerint a Budapesti Szeszipari Vállalatról tudósítunk. A vállalat három gyáregysége közül — mint ismeretes — kettővel tartjuk a kapcsolatot: az egyik az Obudai Élesztőgyár, a másik a Budafoki Élesztőgyár. Mindkettőről megírtuk, hogy szívesen fogadják a szabadultakat, munkát és szállást biztosítanak számukra, megkönnyítve ezzel beilleszkedésüket. A napokban Budafokon jártunk.

Részt vállalnak az utógondozásból...

Először a gyár vezetőitől érdeklődtünk: milyen tapasztalatokat szereztek?

— Őszintén örülünk annak — mondta az igazgató —, hogy követték az Obudai Szeszipari példáját. Egyrészt azért, mert így sikerül megoldani munkaerőgondunkat, másrészt azért, mert ezáltal mi is részt vállalunk az Elnöki Tanács 1975. évi 20. számú törvényerejű rendeletének végrehajtásából, amely a szabadságvesztésből szabadult személyek utógondozásáról szól, s végül, de nem utolsósorban az sem közömbös, hogy milyen légkörben dolgoznak ezek az emberek. Mi mindenki ügyét teljes diszkrécióval kezeljük, s a jelentkezők múltját csak azok tudják, akiknek ez hivatalból kötelességük. Ahogy én hallottam, eddig semmi probléma nem volt,

Csak a teljesség kedvéért említjük meg, hogy a három nagyüzem közül talán legjelentősebb az élesztőgyár, hiszen az egyetlen az országban; bár nem kevésbé fontos a szesz- és takarmányélesztő üzem, illetve a hőerőmű, amely Budafok más gyárainak energiaszükségletéről is gondoskodik. A gyárról szóló cikk egyébként novemberben jelent meg, s azóta a különböző büntetés-végrehajtási intézetekből nyolcvan levél érkezett Budafokra. A levélírók közül tízen már szabadultak és dolgoznak is.

Viszont az esetek többségében nem írják meg, hogy milyen az iskolai végzettségük, van-e szakmunkás-bizonyítványuk, illetve milyen munkán dolgoztak korábban, vagyis semmilyen támpontot nem adnak ahhoz, hogy azt válaszolhassam — csak egy példa —: a karbantartó üzemből tudok munkát biztosítani, 11.50-es órábról. Rendszerint csak a személyes találkozáskor derül ki, hogy hol foglalkoztatható és mennyi bérrel.

— Amikor először írtunk a

gyárról, akkor elsősorban azt hangsúlyoztuk, hogy szakmunkáshiányuk van.

— Speciális munkahely a miénk, mert itt minden szakmában tudunk foglalkoztatni embereket. A jelentkezők között sok a szakmunkás, és ez jó. Változatlanul hangsúlyozzuk, hogy nagy hiányunk van kázan- és turbinagépezésekből, műszerészekből, fűtőkész, hűtőgépezésekből. S ha valaki szakmát akar tanulni, a lehetőségeket maximálisan biztosítjuk.

Próbaidőn

Felkerestük természetesen az itt dolgozó szabadultakat, hogy az ő tapasztalataikról is beszámolhassunk. Balázs János február elején jelentkezett munkára.

— Hol dolgozik?

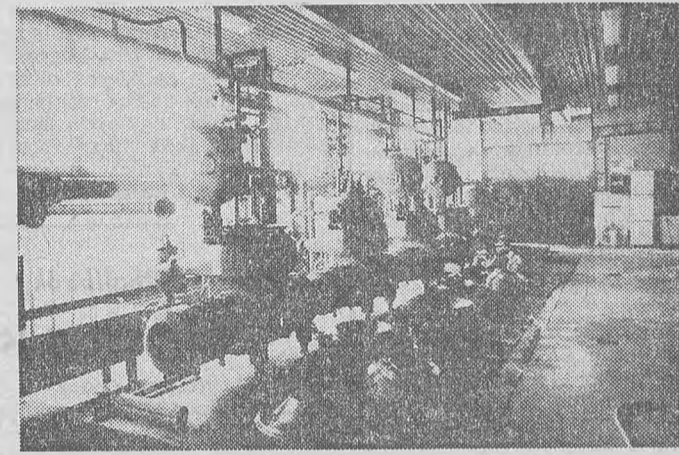
— Villanyszerelő vagyok, az elektromos üzemhez tartozom. Egy hónap a próbaidő, azután én is felmondhatok. A magam részéről meg vagyok elégedve. Tizenkét forint az órabérem. Most ugyan egy műszakban vagyok, de ha véglegesítenek, akkor tizenkét óra szolgálat, huszonegy óra szabad, ez lesz a munkaidő-beosztásom.

— A szálláson lakik?

— Igen. Nagy dolog, hogy itt van, szemben a gyárral. Nem kell érte fizetni semmit, csak akkor, ha az embernek fegyelmije van, vagy igazolatlanul hiányzik. Ebédet hat forintért kapunk. Esténként a társalgóban lehet tévézni, de gyakran járok moziba is, van egy ismerősöm...

— Ezek szerint nem bánta meg, hogy ide jött?

— Mint szakembert, szívesen fogadtak volna építkezé-

sen is, de úgy gondoltam, inkább dolgozom egy jó meleg üzemből, mint kint a szabadban...

Ésszel dolgozni

Tóth Attila is próbaidős, illetve tanuló. Neki nincs szakképzettsége.

— Hét általánost jártam, így aztán nem tanulhattam szakmát. Amikor ide jelentkeztem, a szeszüzembe osztottak be, és szeparátorkezelő leszek. Egy hónap a betanulási idő. Ennyi idő alatt, azt hiszem, belejövök.

— Nehéz munka?

— Fizikailag nem, egyáltalán. Inkább figyelni kell, ésszel dolgozni. Tizenegy forint az órabérem, ez a munka ez-

zel meg van fizetve. Most is két ember hiányzik nálunk, annyit túlórázhatok, amennyit akarok. Ez, persze, pluszt jelent.

— Magának volt lakásproblémája?

— Anyám vidéken él, én a szálláson lakom. Minden héten hazautazom. A vállalat havonta kétszer megtéríti az úti-költség hetven százalékát.

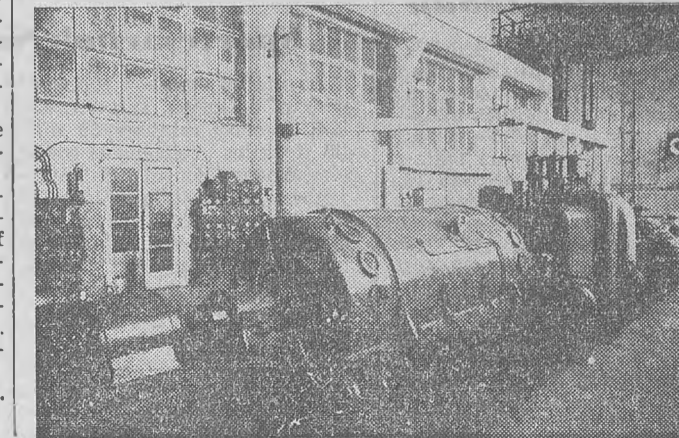
Gáspár Zsolt technikus, műszerészként dolgozik az elektromos karbantartó üzemből. Tizenhárom forint az órabére.

— Jól érzem magam itt, mert kedvemre való munkát kaptam. Hallatlanul érdekes ez a sok bonyolult berendezés, ez a rengeteg gép és műszer, amivel itt találkozom. Szinte izgalmas feladat, hogy az ember megtalálja és javítja a hibát. Hogy milyen gépeken dolgozom, azt talán illusztrálja, ha elmondom, hogy mérnökök kezelik.

— Tapasztalt-e valamilyen megkülönböztetést magával szemben?

— Ha a múltamra gondol, nem. Igaz ugyan, hogy én mindenkinek elmondtam, mi történt, s azt tapasztaltam, hogy jólesett az őszinteségem. Nem akartam, hogy mástól hallják meg. Egyébként itt olyan a légkör, annyi kedvezményt kapnak a szabadultak, hogy azt hiszem, senki sem panaszkodhat. A szállás például ingyenes, s nemrég hallottam a szabad pártanonon, hogy létesítenek egy klubot is a munkásszálláson.

— Szintén ott lakik?

keres Gyula (Rézbőrű), Fodor István (Bika), Halász Ödön (Vézna), Toma Lajos (Csám-pás) került rendőrkézre. Természetesen az Almádiba távozott Halmosra és Ládásra is a letartóztatás sorsa várt, a banda nőtagjaira is.

Winnetou szinte magán kívül üvöltözött, amikor az idegen csak nem érkezett meg a bungalowba, hiába várták. Jöcskán ivott már előzőleg, társait is itatta, hogy bátrabbak legyenek. Ittas állapotában el sem tudta másként képzelni a dolgok alakulását, mint ahogy tervezte: az idegen jön, és ők elintézik. Kődös agyában terve megvalósíthatónak látszott.

Félelmük és elővigyázatosságuk teljesen szertefoszlott. Nagy hangon, egymás szavába vágva ordítottak mind nagyobb hévvel.

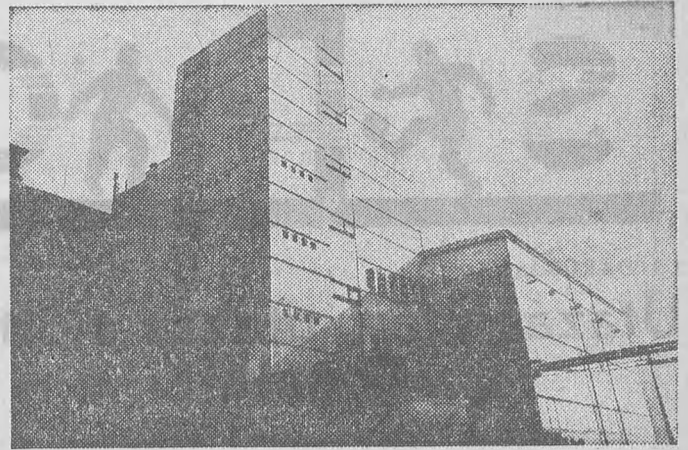
De ez nem tarthatott sokáig, mert a többiek nem jöttek, viszont a rendőrök körülfogták őket. Az öt fiatalembert három URH-s kocsi vitte a kapitányságra. Ott aztán elkülönítették őket, majd megkezdődött külön-külön a kihallgatásuk.

Kovács százados még este jelenthette telefonon felettesének:

— Örnagy elvtárs, a Winnetou-banda öt főkolompósa őrizetünkben van! Ládás József és Halmos Béla állítólag vidékre indult, motorral. A banda két nőtagjának előállítására az intézkedést megtettük. A kihallgatásokat megkezd-

T. K.

(Folytatása következik.)

— Anyámnál lakom, nincs ilyen gondom. De hallom, mit beszélnek az emberek. Meg aztán érdeklődöm is...

— Említette a szabad pártnapot...

— Igen, elmentem. Érdekel

a vállalat, ahol dolgozom. Ráadásul a mi üzemünk is öszszegyűjtött néhány kérdést, azt előre eljuttattuk az előadóhoz, s kíváncsian vártuk a választ. Sok mindent megtudtam ott, ami azt hiszem, hasznos volt.

Az ember megtalálja önmagát:..

A jelentkezők általában januárban, illetve február elején léptek be a vállalathoz.

tásba. De nem akarok panaszkodni.

— Mennyi az órabére?

— Jelenleg 11.80. Amikor idejöttem, 10.50-nel vettem fel, tehát már emelést kaptam. Folyamatos üzem a miénk, hat munkanapot két pihenőnap követ. Így legfeljebb egy vasárnap jön ki havonta. De én nem bánom, mert a családom vidéken él; több alkalommal utaztam haza hivatalos ügyeket intézni, s ilyenkor jól jött, hogy hét-köznap is ráérek.

— Mintha mégis elégedetlen lenne valamivel...

— Nézze, világleletemben vezető beosztásban dolgoztam. Nehéz megszokni, hogy az ember ne úgy végezze a munkáját, ahogy ő gondolja. A vegyipari technikumon kívül textiltechnikusi oklevelem is van, és négy félévet végeztem a közgazdasági egyetemen. Azt hiszem, a szabadulás utáni beilleszkedésben az a nehéz, hogy az ember megtalálja önmagát, és győzze türelemmel azt az időt, amíg ismét képességeinek megfelelően dolgozhat.

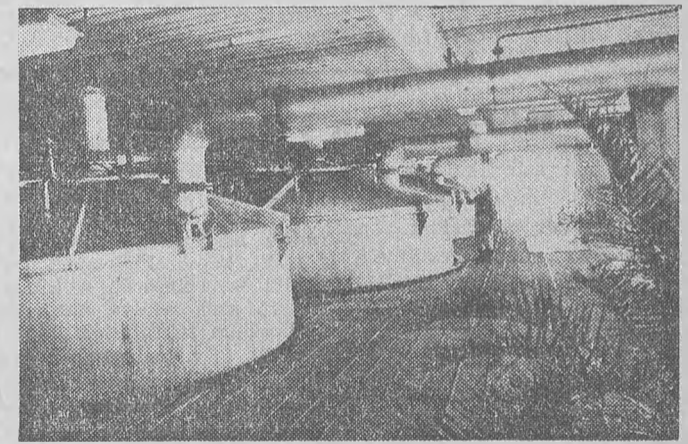
— Ha valahol, itt lesz alkalma az előrelépésre.

— Tudom, de addig nem lesz könnyű. Ráadásul családi problémáim is vannak.

— Ha mostani helyzetét az egy évvel korábbival hasonlítja össze...

Ezért Kovács Jánostól először azt kérdezzük, hogyan került ide júliusban?

— Meg kell mondanom, hogy tévedésből. Én ugyanis annak idején az Obudai Szeszipari-ba írtam, ahonnan meg is kaptam a kedvező választ. Amikor szabadulás után felutaztam Budapestre, hirtelen nem jutott eszembe a cím. Felütök egy telefonkönyvet, s nézem a Budapesti Szeszipari Vállalat címét. Az első gyáregysége a budafoki volt. Kijötttem ide. Amikor csodálkoztak a munkaügyön, mindjárt

kiderült, hogy Óbudára kellett volna mennem. Azt mondták, ha már itt vagyok, és be akarok lépni, felvesznek. Maradtam...

— Mi a munkája?

— Szeszifinomító vagyok. Egyébként vegyipari technikumot végeztem, de amíg nem kapok erkölcsi bizonyítványt, márpedig három évig el vagyok tiltva a közügyektől, addig eleve nem is kérhetek, tehát nem helyezhetnek a végzettségemnek megfelelő beoszt-

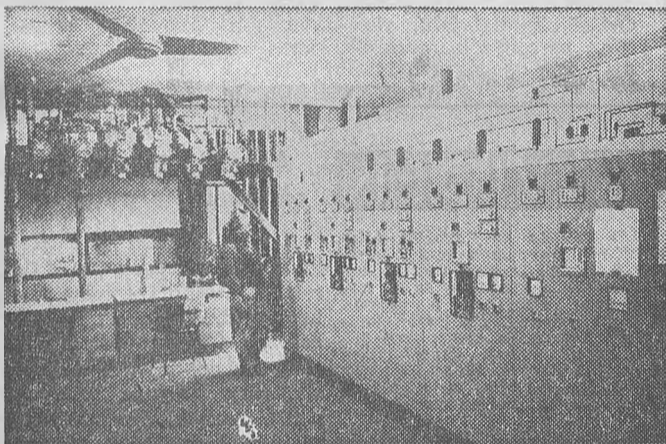
— Persze, persze... Azért az a legnagyobb dolog, ha márkint van ember. Bentről sose tudtam volna elérni, hogy a gyereket felvegyék egy jó nevű gimnáziumba. Így legalább velem nincs gondom négy évig. Azt hiszem, ezzel az iskolával a jövője is biztosítva van. Addig talán az én körülményeim is változnak...

A beszélgetésekből mindenki levonhatja a következtetést. Azok számára tehát, akik úgy döntenek, hogy szabadulást után ők is a Budafoki Élesztőgyárban akarnak dolgozni, ide írjuk a címet: Budapesti Szeszipari Vállalat Budafoki Élesztő- és Szeszipari Gyára, Ecsedi Sándor igazgató, 1222 Budapest, Gyár utca 9.

S. I.

A Heti Híradó XX. évfolyam 6. számában megjelent keresztrefelvényt helyes megjelölés a következő:

Feches embernek a parókája is hullik. A tizenharmadik fizetést a babonások is felveszik. Könyvjutalmat nyertek: Böresök Zsolt elítelt, Vác; Bene György elítelt, Szeged; Csorba József elítelt, Sopronkőhida; Szabaczkó Gizella elítelt, Kálcsa; Szaniszló Gábor elítelt, Pálhalma.

— Oké! Akkor mars a többi a francba, Almádiba, a Rákóczi térre! Jobb is, ha nem zavarjátok a vizet. Majd mi elintézzük a dolgot, bízzátok csak ide! — erősködött egyre jobban Winnetou a megívott konyhakok árnyában.

A lányok felálltak, hogy akkor ők mennének is.

Winnetou Pipire förmedt: — És a piátokat ki fizeti?

Pipit vérg sárgára ez a hang. Belenyúlt a retiküljébe, kivett egy százast, és az asztalra dobta.

Pipi és Szökös kivonult a presszóból. Egy ideig szótlanul haladtak, majd Pipi megragadta Szökös karját:

— Mit akarnak ezek az idegenek?

— Nem tudom, de félek! Ha buknak, mi is buknunk.

★

Egy hír a lapokból:
Rendőrkézen Winnetou bandája

A közbiztonságra veszélyes, visszaeső bűnözőkből és megtevédt fiatalokból szerveződött, rendszeresen garázdálkodó, betörést és rablást elkövető, védtelen emberekkel — főleg nőekkel, lányokkal — erőszakoskodó huliánokat vett őrizetbe a rendőrség. Ez az intézkedés a Budapesti Rendőrfőkapitányság akciójának része, amelynek célja a főváros megtisztítása a közrendre veszélyes elemektől, az elszigetelten szerveződött, közveszélyes munkakerülőkből és visszaeső bűnözőkből álló bandáktól. A most elfogott, egyik legnagyobb munkakerületünk közrendjét zavaró társaság vezetőinek és tagjainak a bi-

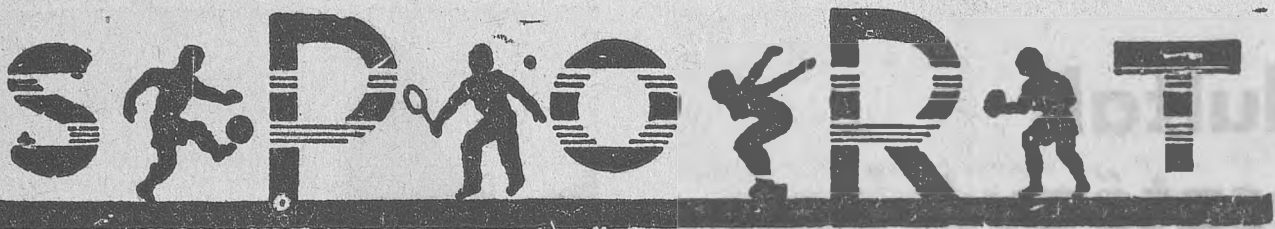
róság előtt kell majd felelniük a lakosságot zaklató és a népgyógyont károsító cselekményeikért.

A főkolompóskok letartóztatásáról szóló hírt másnap a rádió is bementta. Ugyanabban a déli krónikában hangzott el a másik hír:

Ládás József, foglalkozás nélküli tizenkilenc éves, Vértesszilason született budapesti lakos, lopott motorkerékpár-karabonbolozott a Fehérvári úton. Kórházba szállítás után Ládás József belehalt sérüléseibe; utasát, Halmos Béla, huszonegy éves, ugyancsak foglalkozás nélküli, budapesti lakost életveszélyes állapotban szállították kórházba.

A csapdát a huliánok többsége annak ellenére sem kerülhette el és nem nyerhetett egerutat, hogy közülük egyesek megszimantolták a veszlét, és nem vettek részt az idegen, Szabó Gyula mérnökjelölt „fogadásában”. Róla az olvasó tudja, hogy ki, és milyen céllal keveredett a bandába. A banda tagjai ezt természetesen nem tudták, csak egyszerűen sértette Winnetoukat, a főnöknek az önértéket a nála erősebb és a társaira nagyobb hatással levő idegen. Gyűlölte ezt a jól verekedő, bátor, de tervezett bűncselekményeket rendre keresztetűző, meghüsiítő erős fiút.

Akkor este tehát már nem a nőkre, hanem az idegen fiú „kicsinálására” készültek nagy buzgalommal. Nem számoltak viszont azzal, hogy nem lesz ott a banda minden tagja. Ezért az első órákban csak Réti Mihály (Winnetou), Sze-

LABDARÚGÁS

Utazás után, utazás előtt a válogatott

Mutatós számok birtokában érkezett haza a tengerentúlról a magyar labdarúgó-válogatott. Öt mérkőzést játszott Közép- és Dél-Amerikában, négyszer győzött, egyszer vereséget szenvedett, s gólkülönbsége 13:11 volt.

A portya — függetlenül a számoktól és az eredményektől — sok vihart kavart. Több szakember melléfogásnak minősítette az utazást, a hivatalos szakvezetés viszont amellett kardoskodik: a magyar labdarúgásnak meg kell ragadnia minden alkalmat ahhoz, hogy sok-sok nemzetközi mérkőzést játszhasson, s így módon is meginduljon a felfelé vezető úton.

Baróti Lajos szövetségi kapitányt a már említett kifogások mellett több más vélekedés is fogadta. Így például, hogy miért kellett éppen Dél-Amerikában rutint gyűjteni, vagy hogy a magyar futball már túljutott a selejtezőkön, hogy ennyire előre gondol? Aztán az is elhangzott, hogy miért nem lehetett esetleg valahol közelebb játszani előkészítő mérkőzéseket?

Baróti Lajost nem érte vártatlanul mindez, készséggel válaszolt:

— A túra megfelelt annak a célnak, hogy az 1978-as világbajnokságra, valamint az

utánpótlás Európa-bajnokságra készülő labdarúgók együtt játszhasanak, s csiszolhassák képességeiket. A mérkőzésorozat megmutatta a játékosok erőnyeit, de a hiányosságait is.

— Ki volt a legjobb játékos?

— Mindenképpen Nyilasi. Valósággal sztár lett belőle. Persze, jó értelemben vett csilg, mert szerény és csendes maradt, s talán a Mexikó elleni mérkőzés kivételével mindig pompásan is játszott.

Baróti Lajos arról beszélt, hogy nem zavarják a portyával kapcsolatos különböző, egymásnak merőben ellentmondó vélemények. A Mexikó elleni 1:4-gyel végződött mérkőzésről azt mondta, hogy a kínos eredmény elsősorban amiatt következett be, hogy az utazás után túlságosan hamar léptek pályára. A túrát hasznosnak minősítette.

A szövetségi kapitány tehát bizakodó. Sőt nyugodt és magabiztos.

Ugyanakkor nem szabad elfeledkezni arról, hogy az utazások miatt a válogatottakat adó csapatok felkészülése nem egészen zavartalan, vagy például a Ferencváros, az egyetlen kupacapat (még ha a KK-ban is játszik) eddig még nem játszott mérkőzést komplett felállításban.

Santa Fé ellen 3:1

Bogotában befejeződött a magyar labdarúgó-válogatott keret tengerentúli utolsó mérkőzése a kolumbiai bajnokságot, a Santa Fé ellen. A magyar együttes a háromhetes út legjobb játékával biztosan győzött 3:1 (3:1) arányban. Gólok: Váradi, Pusztai és Tóth A., illetve Gujdár (ön-gól). A magyar csapat összeállítását ez volt: Gujdár — Paróczai, Bálint, Rab, Lukács

— Nyilasi, Pintér (Kovács J., 65. p.), Tóth A. (Ebedli, 60. p.) — Pusztai (Fazekas, 60. p.), Váradi, Nagy L.

A játékosok közül Nyilasi játszott a legjobban, óriási munkát végzett, végig karmesternek bizonyult. A többiek jó és közepes értékelést érdemelnek, az előbbi első-sorban a védelem tagjai.

Ezzel a mérkőzéssel véget ért a túra.

Közügylés a Vasasban

Piros-kék színekkel és a montreali olimpia ötkarikás emblémájával díszítették a Vasas Sport Club beszámoló küldöttközgyűlésének színhelyét, a Koltói Anna utcai színház nagytermét. A közgyűlésen részt vett és felszólalt Biszku Béla, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.

Büszkén és boldogan s egyben felelősséggel mondhatjuk — állapította meg beszámolójában Kiss András, a klub elnöke —, hogy a Vasasnak már hosszú ideje meghatározó szerepe van a magyar sportéletben. Nem túlzás az a megállapítás, hogy tekintélyes, elismert klub vagyunk az ország határain túl is.

Emlékeztetett az elnök arra, hogy 65 éves az 1911. február 24-én alapított Vasas. Kiss András beszámolt a piros-kék színeket képviselő sportolók tavalyi szerepléséről. A klubnak 15 szakosztálya van. A múlt évben felújították a galyatetői és a szabadság-hegyi síházat, a pesterzsébeti evezőstépet, folyik a pasaréti telep teljes rekonstrukciója, és előrehalad a Fáy utcai játéksarnok építése. A beszámolóban szó esett arról is, hogy a jövőben a Vasasnak jobban kell támaszkodnia bázisára, Angyalföldre, és szorosabb kapcsolatot kell kiépíteni az ottani üzemekkel és iskolákkal, elsősorban az utánpótlás fejlesztése érdekében. Kitért a jelentős Vasas-sportolók olimpiai előkészületeire is.

Népi olimpia a Szovjetunióban

A szovjet tömegsportmozgalom egyik új és érdekes színtere a népi olimpia, amelynek legfontosabb célja, hogy fiatalok és idősebbek minél több időt töltsenek a szabad levegőn testmozgással, a munka és tanulás okozta fáradtság feloldásával. Az új mozgalom első évének első díjasa Edgar Szinyiszalu, a Kalev édesipari vállalat sporttanácsának elnöke, aki többféle sportágban 16 versenyt állt rajthoz, továbbá 169 órát töltött sízessel, természetjárással.

Szinyiszalu teljesítménye kimagaslott az Észt SZSZK-ban, s ezért már most meghívást kapott az 1980. évi moszkvai nyári olimpiai játékokra. A tömegsportakció további díjazottjai közt egy öves kislány, Dina Hljupina is szerepel, aki szüleinek a árságában teljesítette a népi olimpia követelményeit. Teljesítményét ugyanolyan jelentőséggel, illetve adatlapon rögzítették, mint a felnőtt indulókat.

TENISZ

Sikert siker követ

Magyarország-Olaszország 3:0

A magyar teniszezők Budapestén folytatták téli sikeresorozatot. A Körcsarnok ostromlott várhoz hasonlított, de csak másfél ezer boldog jegytulajdonos lehetett szemtanúja az újabb, ezúttal első alkalommal 3:0-ás győzelemnek. Szőke és Zugarelli kezdte a játékot. Szőke rendkívül magabiztosan, önbizalommal helyezte ütéseit. „Erezte a labdát” — ahogyan a teniszezők mondják.

A mindig fontos első mérkőzés után a 23. születésnapját ünneplő Barazzutti ijesztgetett. A küzdelmet Taróczy ideiglegesen jobban bírta. A többször felharsant vastaps után érthetően füttykonzert zúgott, mikor az ideges olasz előbb a hátsó hálóba vágta a labdát, majd úgy odavágta ütőjét a földhöz, hogy recscent a keret. Taróczy szerencsére nem idegeskedett, ha-

nem még jobban összpontosított. Okosabban, nyugodtabban játszott. Ennek köszönheti győzelmét.

A páros már csak ráadást jelentett. A náthával bajlódó Taróczy helyett Baranyi játszott, de a magyar kettős ebben az összetételben is megismételte a négy héttel ezelőt Bolognában aratott győzelmet. (Baranyi, Szőke—Zugarelli, Barazzutti 7:5, 6:4.)

Ezzel a magyar csapat 3:0 arányban győzött, folytatta sikeresorozatot, s már legrosszabb esetben is majdnem biztos a harmadik hely. De nincs megállás, Spanyolországba utazik a csapat, a következő mérkőzés színhelyére, majd Szegeden lesz újabb mérkőzés.

A magyar csapat újabb győzelmével tovább őrzi első helyét.

Készülnek a futballbírók

Filmen a játékvezető

Már hagyomány, hogy a labdarúgó-szezon kezdete előtt egybekötött évszázó és évnívó ülésen vesznek részt a játékvezetők. A bizottság vezetője ez alkalommal számolt be a múlt esztendő munkájáról, tapasztalatairól, és vázolta azokat a követelményeket, amelyeket a futballtársadalom, az MLSZ elvár a sportág nélkülözhetetlen szerelmeseitől.

— Az a fesztett program, amely jelenlegi labdarúgásunkat jellemzi, a játékvezetőkre is nagy feladatot hárít — mondotta Zsolt István, a JB elnöke. — A mérkőzések halmozása nagy fizikai felkészültséget kíván, s ennek kívántunk eleget tenni azzal is, hogy az idén is megrendeztük az úgynevezett edzőtáborozásunkat. Úgy érezzük, hogy a bíraskodással az utóbbi két évben kevés probléma volt, s nemcsak itthon, ahol mind nagyobb a rend a mérkőzéseken, hanem külföldön is megállták helyüket játé-

vezetőink. A további fejlődést szolgálja az a filmünk is, amelyet felkérésünkre a televízió készített. A játékvezető kilencvenperces működésén mutatja be, mi a jó, mi a rossz.

A bizottság megállapította, hogy bevált a titkos játékvezető-küldés, amiben nem is a titkosság a lényeg, hanem az, hogy minél kevesebb szó essék a bíró személyéről. A kedvező tapasztalatok után a tavaszi idénytől az NB II osztályú mérkőzésekre is kiterjesztik a titkos küldést. Ami megoldatlan: nem vált be a partjelzőkeret felállítása, nem volt meg a kellő összhang a játékvezető-hármasoknál.

Jogos észrevétele a JB-nek, hogy sok sporttelepen nem gondoskodnak megfelelően a játékvezetőkről, a klubok elhanyagolják az öltözőt, amiért pedig már két ízben az UEFA pénzbüntetést is kiszabott a nemzetközi játékvezetők jelentése alapján.

ASZTALITENISZ

Új győztesek

Vasárnap a Sportsarnokban a bajnoki címek védőinek távollétében új győzteseket avattak az 59. magyar asztalitenisz-bajnokságon.

Az öt döntő közül először a férfi egyes két résztvevője, Klampár és Asztalos állt rajthoz. A visszatért nagoyai párosvilágbajnok tagja a vártnál simábban, szinte megerőtlenítés nélkül, 3:0-ra legyőzte Asztalost.

Hasonlóan az előzőhöz, a várakozásnak megfelelően végződött a női egyes fináléja is. A válogatott Lotaller már

2:0-ra vezetett, amikor Oláh ugyan javított a helyzetén a harmadik szett megnyerésével, de akkor Lotaller felülkerekedett, és 3:1 arányban nyert.

Női párosban a Csif, Molnár-kettős nyerte meg az elsőszéget a Szabó, Lotaller-pár előtt. A férfi párosban a Klampár, Papp-duó nyerte a bajnokságot a Timár, Molnár-kettős ellen.

A bajnokság pozitívuma, hogy több fiatal hívta fel magára a figyelmet, közülük is a Takács II, Vasvári II vegyes páros, amely először került az országos bajnokság döntőjébe.

Sportsarnok Salgótarjánban is

Az utóbbi években több városban építettek sportsarnokot, és most mintegy 30 millió forintos költséggel fedett létesítmény létesül Salgótarjánban is. A kivitelezés költségeihez 8 millió forinttal az Országos Testnevelési és Sport-hivatal is hozzájárult. A műszaki átadást megkezdték.

A salgótarjáni sportsarnokban minden tremsportesemény megrendezhető; a 18-szor 36 méteres játéktérrel kívül van bemelegítőterem, kondicionálóterem, tizennygy,

egyenként 30 személyes öltöző és klub. A légkondicionált nézőtérrel mintegy ezren, ökölvívó-mérkőzés esetén kétezer férnek el.

A sportsarnokot március 13-án nyitják meg. A városi, megyei, az országos, valamint a nemzetek közötti versenysport szolgáltatán kívül a salgótarjáni sportsarnokban helyet kap a sportiskola, továbbá itt tartják majd a testnevelő tagozatos általános és középiskolák tornaóráinak nagy részét.

Innsbruck nagy sikere

Megint öregebbek lettünk egy olimpiával. Előtte az a hír járta, Innsbruck egyszerű olimpiát rendez majd. Nem is volt olyan egyszerű, s a grandiózus téli játékok után a tiroli vezetők, sőt, mert az ország szívügyévé vált a rendezés, egész Ausztria megkönynyebbülni lélegezhet fel: Minden jó, ha a vége jó. (A krónika teljessége kedvéért: a hazaiak a legutolsó napon a bergiseli nagysánccon szereztek meg annyira sóvárgott második aranyukat Karl Schnabl révén. Öt a végső sorrendben a még nem is 18 éves Anton Innauer követte, aki második óvatos és rutintalanul méretezett ugrásával elpuskázta a lehetőséget, hogy az olimpiák talán legfiatalabb síbajnoka legyen. Mindegy, a kettős osztrák siker örömmámort váltott ki.)

Ez az eredmény nem volt meglepetés, ahogyan maga az olimpia is tulajdonképpen megrázkódató meglepetések nélkül zajlott le. A Szovjetunió újabb előretörése — ismerte a szovjet sport nagyszerű fejlődését — természetesnek mondható, akárcsak a Német Demokratikus Köztársaság erőteljes jelentkezése. A győztesek és a helyezettek hónapok óta a legtöbbször emlegetett esélyesek között szerepeltek. És nem volt meglepetés az osztályon felüli, azt is mondanánk, luxus rendezés. A sportvilág azt hitte eddig, hogy nehéz lesz megismételni az 1964-es innsbrucki olimpiát. Most az a kérdés, lehetséges-e még egyszer ilyen, mint az 1976-os olimpia. Innsbruck megint megpróbált versenyezni a nyári olimpiákkal. Óriási olimpia falu, vezetők, versenyzők, rendezők, újságírók soha nem látott

téli felvonulása. Több területen szó szerint katonai vezérkarok irányították a fehér olimpia szerte ágazó hadműveleteit. Felvonultatták itt a legmodernebb eszközöket, mind a tájékoztatáshoz. És a rekordok rekordja, legalább másfél millió néző váltott jegyet! Hajlamos az ember lefagyinteni, minek ilyen felhajtás téli olimpián, ami azért mégiscsak a legnépszerűbb sportágak külterületére terjed ki a legtöbb országban. De meg kell érteni, Ausztriában másként látják ezt. Kis ország mindig több erőfőrdít a rendezésre, önponálni akar. S valljuk be, a nagyközönség szereti ezt a szórakoztatást, látványos izgalmat rejtő show-t, a téli olimpiát.

Dicséret illeti a jó együttműködést a rendezés és a tájékoztatás között. A munkát kiegyesítette a Nemzetközi Olimpiai Bizottság, amely szigorúan őrködött a mindenki által elfogadott szabályok megtartásáért. (Az más kérdés, hogy a dopingparagrafus nem szorult-e finomításra, korszerűsítésre.)

Sokan féltik a téli olimpiákat, hogy kommercialódiák, csakis üzletké válik. Persze, a sielésnél, amely sporteszközben, öltözékben a fogyasztók tömegeit vonzza, a gyárak keresik a neveket, támogatják a reklámban felhasználható neves versenyzőket.

Jódlizni nem volt okuk a magyaroknak Tirolban. De siratót énekelni sem. A parányi csapat azt nyújtotta, amit a magyar téli sporthelyzet alapján tudott. De azért már többet kellene tennünk, hogy valamivel nagyobb tempóban erredjünk a nemzetközi mezőny után.

RÖVIDEN

Ausztria már nyári olimpiára is pályázik

NEW YORK: Az Egyesült Államokban a montreali nyári olimpiai játékokra kapott 1 168 000 belépő közül az úszásra és a tornára már elfogytak a jegyek. Nagy az érdeklődés a kosárlabdatorna iránt is, és szeretnének még kapni belépőt az atlétikára és az ökölvívásra. 701 000 jegynek van eddig gazdája, a többit is hamarosan el akarják adni.

Magyar sárkányrepülő sikerek. A Lengyel Repülőszövetség nemzetközi sárkányrepülő versenyén Zakopanában célbepátlásban és egyéni összetettben Ordód Márton szerezte meg az első helyet. Idő-tartam-repülésben és összetettben Kiss Ferenc bronzérmes lett. A nem hivatalos csapatversenyben a hattagú magyar együttes bizonyult a legjobbnak.

Befejeződött az olimpiai labdarúgó selejtező torna. A dél-amerikai csoportban Brazília és Uruguay végzett az első, illetve a második helyen; ezzel jogot nyertek arra, hogy szerepeljenek a montreali olimpia tizenhatos döntőjében, amelybe már bejutott a védő Lengyelország és a vezető Kanada mellett a Szovjetunió, Kuba, Mexikó és Irán.

Moszkvában hét ország versenyzőinek részvételével rendezték meg a szovjet fedettpályás bajnokságot. A legjobb eredményt Viktor Szanyajev érte el a hárommagasban, első ugrásával 17,12, majd a másodikkal 17,16 méterre javította a lengyel Joachimowski 17,03 méteres, nem hivatalos fedettpályás világsícsát. A női távolugrásban Szabó Ildikó negy csatát vívott a szovjet Alfejevával (697), és végül mindössze 2 centiméterrel szorult a második helyre. További eredmények: 60 m: Borsov 6,5, rúd: 1. Prohorenko 535, súly: 1. Jaros 20,00, magas: 1. Szenjuloov 221 (férfi), 60 m gát: 1. Konoova 8,00, 2. Berend (NDK) 8,00, súly: 1. Kracevszkaja 19,89.

A Magyar Olimpiai Bizottság és az Országos Testnevelési és Sport-hivatal díszes, nemzeti színű szalaggal átkötött meghívón szította olimpiai fogadalomtételre a Montrealba készülő sportolókat. Az ünnepség február 29-én, 10 órakor lesz a Vízszínházban. Dr. Beckl Sándor beszélik, a fogadalomtétel, a sportolók köszöntése után a KISZ Központi Művészegyüttese ad műsort.

Az UPI hírfügynökség jelentése szerint az Egyesült Államokban kampányt indítottak az amerikai sportolók olimpiai részvételének anyagi támogatására. Minden amerikai állampolgárt adaközásra szólítanak fel, hogy az Egyesült Államok sportolói fennakadás nélkül szerepelhessenek a játékokon.

A téli olimpiai játékok sikere után Fred Sinowatz osztrák oktatásügyi miniszter a bécsi rádióknak adott nyilatkozatában bejelentette: Ausztria azáltal a gondolatlan foglalkozik, hogy kéri az 1988. évi nyári olimpiai játékok rendezésének a jogát. A miniszter úgy értékelte, hogy az innsbrucki versenyek rendezése új alapot ad erre. Sinowatz utalt rá, hogy az 1980-as moszkvai olimpia után valószínűleg tengerentúli ország lesz a rendezője a versenyeknek, vagy legalábbis nem európai főváros, ezért Ausztria 1988-ra jelenti be igényét.

Az olimpia közeledtével mind több kiadvány, könyv jelenik meg. Közöttük Illusztris című a The Olympic Games (Az olimpiai játékok), amelyet a NOB elnöke, Lord Killian szerkesztett. A játékok 80 éves történetét kitűnő szakírók dolgozták fel, köztük magyarok is: Boskovics Jenő, Dávid Sándor, Vad Dezső.

Futószőnyeg és diszorség nélkül...

Az állam- és kormányfők ne számítsanak sáppéd vörös futószőnyegre és feszesen tisztelgő diszorségre — jelentették be Montrealba a nyári olimpiai játékok szervezői. Ez a döntés minden bizonnyal a már ismert költségcsökkentés mellett szolgálja. Az illetékesek — hivatkozva a müncheni olimpiai játékokra — arról is beszámoltak, hogy a külügyminisztérium protokollisztálya, valamint a montreali olimpia szervező bizottságának megfelelő tagozata a nyári játékokra érkező külföldi politikai személyiségeket magánvendégeknek tekinti, s ennek megfelelően kezeli őket.

A minimálisra csökkentett protokoll nem vonatkozik Erzsébet angol királynőre, aki az egyetlen hivatalosan meghívott államfő. Az olimpiai szabályok ugyanúgy úgy szólnak, hogy a játékokat minden esetben a vendéglátó ország államfőjének kell megnyitnia, s jelen esetben ez a feladat az angol királynőre vár, minthogy Kanadának is ő az uralkodója.

TUDOMÁNY TECHNICA

A guatemalai katasztrófa

Február 4-én hajnali 3 óra körül mozdult meg először a föld a közép-amerikai Guatemalában. A szeizmikus mozgás ereje hallatlan volt, hullámai érezhetőek voltak egész Földünkön. A helyszínen a hazánknál alig valamivel nagyobb (108 889 négyzetkilométernyi), 6 milliónyi lakosú országban a rengés elérte a Richter-skála szerinti 7,5-es erősséget. A 39 másodpercig tartó földrengések sok várost és falut csaknem teljesen romba döntöttek. Az első jelentések után — amikor az anyagi károkat és az áldozatok számát még nem lehetett áttekinteni — csupán hozzávetőleges számításokra szorítkoztak, s néhány ezer halott- és 40 ezer sebesülte becsülték a pusztítást. Később azután a tragikus veszteséglista gyorsan növekedett: már 20—25 ezer halottól és 60 ezer sebesültről adtak hírt. A földrengések azóta is folytatód- nak, a 700 különböző erejű rengés között 5-ös és 6-os erősségűek is voltak, s tovább pusztítottak. A Financial Times helyszíni tudósítója a mentési munkákban részt ve- vőket idézve azt írja: féltő, hogy a halálos áldozatok szá- ma megközelíti majd az 50 ezret, vagyis az 1970-es perui katasztrófa tragikus veszteség- listáját.

idéz, aki elmondta, hogy kis- testvére kedden született és szerdán már meg is halt a föld- rengéskor. Az egész környé- ken egy ötezer lakosú város- kában csupán egyetlen épü- let nem omlott össze, a táv- íróhivatal. Amerre a szem- ellát — írja a tudósító — mindenütt összedőltek házak. Romok és romok utcasorokon végig a guatemalai főváros szegénynegyedében is. Azok- ból a viskókból, amelyeknek egy-egy szobájában tíz ember is élt összezsúfolva, most csak a homlokzati falak me- rednek az égnék. Az élelmis- zert és a vizet adagolják. A kormány becslése szerint csu- pán a fővárosban legalább ne- gyedmillió embert kell 30 napon át élelmezni.

Földrengés és politika

A segítség csak vontatottan jut el a rászorulókhöz. Több kommentár szerint itt, ezen a ponton csap át a természeti katasztrófa a politikába. Gua- temalában ugyanis a jelenlegi kormányzat helyzete rendki- vül bizonytalan, és számos megfigyelő szerint ez is gátol- ja a szervezett, gyors se- gélynyújtást.

Nem véletlenül írja tehát az Observer című angol pol- gári lap cikkírője, hogy Lau- gerud elnöknek most az okoz- ja a legnagyobb gondot, hogy emlékszik rá: az 1972-es ka- rácsnyi földrengés Nicara- guában és az 1974-es hurri- kán, amely oly nagy pusztí- tást okozott Hondurasban, hallatlanul kiélezte a szociá- lis feszültséget ezekben az országokban.

Plasztikanyagba burkolt holttestek

A helyszíni tudósítások meg- rázó képet festenek a hely- színről. A Time amerikai he- tilap tudósítva így szól a történetekről: „Az első leg- nagyobb földrengés csak 39 másodpercig tartott, de akik átérték, azoknak szinte örök- kévalóságunk tetszett. A vil- lamosáram-szolgáltatás meg- szűnt, a hidak összedőltek, az országutakat földcsuszamlá- sok tették járhatatlannak. Az ország északi és észak- nyugati részén több település teljesen elszigetelődött a kül- világtól. Sem élelmiszert, sem orvosi segítséget, sem gyógy- szert nem lehet oda eljuttatni. A másfél milliós lakosú Guatemalavárosban, a fővá- rosban a középmezőny által- lakott kerületekben csak be- tört ablakok és megpedett fa- lak jelzik a földrengést. A szegények viskóvárosában vi- szont csaknem teljes a puszt-ulás. Az első földrengés után itt lepedőkbe és plasztik anyagba burkolt holttestek százait rakták ki a járda szé- lére.”

Romba dőlt utcasorok

Az amerikai hetilap idéz egy vöröskeresztes tisztvisel-őt, aki helikopterrel szemle- lőt, azt a földrengés sújtotta belső területeken: „Az em- berek megeszik a patkányo- kat, és mindent, amihez csak hozzájuthatnak” — mondotta. Sacatepequezben, 15 mérföld- re a fővárostól északra, 1500 holttestet temettek el, sokat anélkül, hogy személyazono- ságukat megállapíthatták vol- na, mivel a kormány tízfusz- járvány kitérését tartott. A Time tudósító megírja, hogy amikor a családok az új ko- porsókkal a temetőbe értek, azt látták, hogy hozzátartozóik sírjaiból a földrengés ereje ki- vetette a halottakat. Egy asz- szony kétségbeesetten zoko- gott, miközben férje visszahe- lyezte a sírba korábban elhalt apja maradványait, és mellé- temette a mostani földrengés- nél meghalt unokáit is.

A Financial Times riportere helyszíni beszámolójában egy 15 esztendő indiai leányt

Száz év alatt meghódította az egész világot

Graham Bell „messzeszóója”

Százéves a telefon, a „mesz- zeszóó”. Feltalálója, Alexan- der Graham Bell (1847—1922) 1876. február 15-én jelentette be szabadalmát Bostonban.

Az angol származású Bell fiatalon vándorolt ki Ameri- kába, és Bostonban siketné- mákat oktatót apjától tanult, szájleolvasásos módszerrel. Ezzel kapcsolatban sokat foglal- kozott a hangközvetítés fizi- kájával és technikai lehetősé- geivel, míg végül eljutott a telefon megalkotásáig.

Telefonkészüléke fafogat- yúból állott, amelyen állan- dó mágnesrudat húzott ke- resztül. A mágnesrud egyik vége kinyúlt a fogatyúból, és finom, jól szigetelt drót- ból csévelt tekerés fogta kör- rül. A dróttekerés két vége a fogatyún keresztülhaladva a beszélő partner telefonka- lójához vezető dróttal volt összekapcsolva. A mágnes elé vékony lemezt helyeztek, ame- lyet peremén körös-körül rögzít- tetek. Ehhez a kerethez erősít- tetek az úgynevezett száj- kagylót, amelybe belebeszél- t. A beszédhang a vaslemez megrezgettette, a rezgés áram- kelte a dróttekerésben, s ezt az áramot a vezeték to- vábbította a másik kagyló- hoz, amely hasonló szerkeze- tű volt; az átvezetett induk- ciós áram hatására a hallgató vaslemezkeje ugyancsak rezgésbe jött, és közvetítette a beszélő hangját.

Bell és munkatársa, Watt- son először 60 méter távolsá- ra beszélte egymással a tele- fon segítségével, később már négy kilométert hidalak át

ezzel a kezdetleges technika- val, amelynek azonban — kel- lő mikrofon hiján — gyenge és torz volt a hangja. Ezen segítette később Edison, a ma- ig is használt szénmikro- fon feltalálója.

Meg kell még említeni, hogy Bell kísérletezett a drót nél- küli fénytelefonnal is, amely- nél a beszélő és a hallgató közötti vezetéket fénysugárral pótolta, azaz a fénysugár erős- ségét a beszédhanggal szabá- lyozta, modulálta. A beszéd- hanggal modulált fénysugarat aztán fotocellával detektálta, s annak áramát vezette a hall- gatóba.

A telefont Puskás Tivadar találmánya tette igazán hasz- nálhatóvá: 1877-ben ő ismer- tette Edissonnal találmányát, a telefonközpontot.

TRÉFÁK

- Tudod, hogy Dóra és Gyuri válnak?
 - Ne mondd! Es kinek a hibájából?
 - Gyuriéból.
 - Gondolhattam volna! Mit művelt?
 - Két nappal korábban jött haza a kiszállásról.
- ★
- Micsoda gyönyörű nő! Mit gondol, sikerem lesz ná- la?
 - Nem tudom, de ha igen, mondja el nekem.
 - Miért?
 - Mert a feleségem.
- ★
- A fiatalasszony apportfrozni tanítja a kutyáját, de az oda sem hederít. A férj káröröm- mel figyel:
 - Hagyd békén, nem lesz belőle semmi!
 - Dehogyan hagyom — ma- kacskodik az asszonyka. — Eleinte belőled sem ígérkezett semmi jó.
- ★
- Áru! el, barátom, miért hordod mindig ezt a ócska tökfödőt?
 - Mert a feleségem meg- esküdt rá, hogy amíg ezt a tökfödőt hordom, ki nem jön velem az utcára!

A villamos reneszánsza az Egyesült Államokban

„Térj vissza, te kedves öreg villamos” — mondogat- ják újabban Washingtonban. A villamosnak néhány évvel ezelőtt át kellett adnia hely- ét az autóbuszoknak. Az Egyesült Államok fővárosá- ban most komolyan mérlege- lik újrabevetését.

A legtöbb nagyvárosban hasonlóan, Washington is súlyos közlekedési problé- mákkal küzd. Az elővárosok- ban lakó és a város központ- jában dolgozó kormánytiszt- viselők kocsijai csúcsforgalmi időben szinte teljesen el- torlaszolják a város utcáit és a Washingtonba ki- és beve- zető utakat. Az autóbuszok nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. Vagy fé- lig üresen vagy túlszűfolva közlekednek, és hatalmas defi- cittel dolgoznak. A metrót még mindig építik, költségei messze felülmúlnak minden előirányzatot.

Új megoldásokat kell ke- resni. A közlekedésügyi mi- nisztérium és a washingtoni városatyák már mérlege- lik azokat a terveket, amelyeket egy közlekedési szakemb- ről álló munkacsoport készí- tett. Az Egyesült Államok fővárosának közlekedési gondjait meglepő javaslattal kívánják megoldani: hozzák vissza a jó öreg villamosokat!

Az utolsó villamost 1962- ben vonták ki a forgalomból. A síneket részben eltávolítot- ták, részben asztaltal borí- tották. Az autóbusz lett az egyeduralgó tömegközle- kedési eszköz. Térhódítása nagyrészt a gépkocsivezetők türelmetlenségének és ideg- ségének eredménye, akik milderáron meg akartak szabadulni a mindig útjukban levő viszonylag lassú villa- mostól.

Újabban mégis megválto- zott a közvélemény hangula- ta. A tartós energiaválság, a környezetvédők intelmei, a benzinhány fenyegető réme — mindez és sok egyéb meg- gondolás is, a magánkocsik forgalmának korlátozására és ésszerű alternatíva keresésére ösztönöz.

Míg néhány évvel ezelőtt mindenki azon törte a fejét, miképpen lehetne a leggyor- sabban megszabadulni a vil- lamostól — a kocsikat elad- ták külföldre, vagy múze- umokban helyezték el, hogy kései nemzedékek mint rit- kaságokat csodálhassák meg őket —, egy nemrégiben Philadelphiában rendezett értekezleten azt latolgatták, nem vehetné-e át ismét a villamos a tömegközlekedés fő lebonyolítójának szerepét.

Néhány nagyvárosban, például Bostonban, Chicagó- ban, San Franciscóban és New Orleans-ben még mind- dig — vagy újra — közleked- nek a jól bevált villamosok.

„Tiszta szerencse — írja a Washington Post nem min- den el nélkül —, hogy Wa- shingtonnak még nem volt elég ideje valamennyi villa- mossin eltávolításához”. En- nek köszönhetően — főként azért, mert számos föld alati vezeték is megmaradt — egyes vonalakon már jövőre megindulhat a forgalom, kü- lön látványosságként az Egyesült Államok fennállásá- nak 200. évfordulójára Wa- shingtonba látogató turisták számára.

Ha a javaslatot elfogadják, az is lehetséges, hogy Wa- shington visszavásárolja az egykor száműzött és valahol Európában ma is közlekedő régi kocsikat.

KIS TÖRTÉNETEK

Hires emberekről

A Collegium Hungaricum ifjú ösztöndíjas festője: Szentgyörgyi Kornél bo- lyongásai közben a Tevere partján, egy ódon hid lábá- nál, öreg koldusra bukkan. A fürtös fehér hajú, csigás fehér szakállú, gyűrűs fehér bajszú, egyébként tetőtől talpig koszos és romgyos aggastyán úgy ül a mohos kövek alján, mint valami megelevenedett reneszánsz festmény. Szentgyörgyit annyira megragadja a lát- vány, hogy máris kapja elő a rajzappát, megmunkolja a krétát, letelepszik a szemben levő hidpillérhez, s lázasan vázolja a meren- gő öreget.

Csomó utcagyerekek sereg- lük köré, szölongatják: — Signore! Che fa Lei? Mit csinál, uram? A művész nem akar dis- kurzusba elegyedni, tudja, annak se vége, se hossza. A lurkók ugratják: — Vedil! Sordomoto! Jó, hát legyen siketné- ma, akkor sem engedi el- röpenni az ihletet. Bele- mlyed a munkába, de ak- kor háta mögött lódobogás,

s rögtön utána az előbbi szöveg, kemény hangon a magasból:

— Signore! Che fa Lei? Szentgyörgyi odafordul, két lovas karabinieri áll mögötte.

— Nem hallja, uram! Mit csinál?

— Rajzolok — mondja a megzavart művész.

— Mit rajzol?

— Ezt a koldust.

A két zsanár szeme összevillan. Az idősebbik erőlyesen rendelkezik:

— Azonnal hagyja abba! A rajzot tépje el, szedje a sátorfáját, s menjen a dol- gára!

— De, kérem — akadé- koskodik Szentgyörgyi, s meg akarja magyarázni, hogy neki éppen az a dolga itt Rómában, hogy rajzol- jon. Am a csendőr még nem fejezte be:

— És jegyezze meg magá- nak — nyilatkoztatja ki ló- hátról —, hogy a fasizta Itáliában nincsenek koldu- sok. Anni pedig nincs, azt nem lehet lerajzolni. Avan- kor háta mögött lódobogás,

Az ártalmatlan cigaretta

A közép-amerikai eredetű „nicotiana rustica”, amely az 1400-as évek*közepe táján ho- nosodott meg Európában, kü- lönleges tulajdonsága miatt vált közkedvelté: megfelelően kezelt levelei szolgáltatják a dohányosok mindennapi füs- tölőanyagát.

Évtizedek óta hangoztatják, hogy a dohány egészségtelen, az emberek mégis tovább do- hányoznak. Miután reményte- lennek látszik, hogy az embe- reket leszoktassák a dohány- zásról, a kutatók úgy vél- ték: hasznosabb lenne, ha a nicotiana rustica helyett ár- talmatlan füstölőanyagot kí- sérleteznének ki. A nyugatnémet Bayer-cég nemrégiben jelen- tette be, hogy a hamburgi Reemtsma-céggel együtt hét éven át végzett kísérletek után rendelkezésre áll a ni- kotinmentes füstölőanyag, amely az égés folyamán jó- val kevesebb kátrányt tartal- maz, mint a hagyományos do- hány.

Az Rcn-nek nevezett új „dohány” szintén növényi eredetű. Nem egy növény szolgáltatja, hanem különbö- ző növényekből nyert és tisztí- tott anyagokból áll. A nyugatnémet vállalat nem változ- tatta meg az Rcn vegyi össze- tételét, így ez dohánynak mes- terséges ugyan, de növénynek eredeti.

Az Rcn még nem kerül ke- reskedelmi forgalomba, de 1975 folyamán már alkalmaz- ták egy kísérlet során. A nyu- gatnémet egészségügyi mi- nisztérium határozata értelmében 1976-ban az Rcn-t 25 százalékos arányban keverik minden cigarettába. A hagy- mányos cigarettá felett tehát nem kondul meg a lélekha- rang, csupán igyekeznek a do- hányt kevésbé ártalmassá ten- ni. Mint a kutatók elmond- ták, az Rcn-nel kevert ciga- retta semmit sem veszít ízé- ből.

AUTÓS HUMOR

Hosszú autósor vára- kozik a vasúti sorompó előtt. Mire az órházból kijön egy férfi, és a kö- vetkezőket közli:

Vízsz. 1., függ. 16. és vízsz. 52!

Vízszintes: 16. Palma de...; a Baleárok szigetcsoportjának székle- nye. 17. A tengelyek kö- zötti hosszúságot is je- lent. 18. Arra a helyre jegyzett. 19. Betű, ki- ejtve. 21. Szélesebb csik. 22. Nem főlé. 23. Két- dimenziójú, térbeli alak- zat. 24. Trójával kap- csolatban juthat eszünk- be. 26. Állatbetegség. 28. Az argon vegyjele. 29. Robbanóanyag. 31. Ha- ladó szellemű olasz író, festő (Ahol a madár se jár). 33. Iránban uralkodik. 35. Állatvíri jegy. 36. Fordított elmélet. 38. Három a...! (szólas- mondás). 40. ... Tóth László. 42. Névelő. 44. Udvar takarít. 46. Ku- tvaugatóst utazó szó. 47. Nyakraváló. 49. Bu- dapesti nagyüzem betűl. 50. Y. N. 51. Pesti szál- loda neve is. 56. ... lacta est; a kocka el van vetve (ALEA). 57. Gyóni részletl. 58. Ko- deinben van! 59. Attila becézése. 60. Bátor. 61. Általános érdekű kérdé- sek. 64. Hektoliter. 65. Erysziklu, a pázslifő- félekhez tartozó nö- vénynemzettség (eso- mos...). 67. Kukoricá- tároló. 68. ... Itur at- astra (SIC = ígv jutunk a csillagok). 70. Ultra... — kéztisztító. 71. A dinnnyen vágják. 73. Régi megszólítás. 75. Fran- cia filozófus és szótár- író (1801—1881). 76. Egy- forma betűk. 78. Ahol a világ ifjúsága randevú- zik. 80. Gvere, rövidbe- ben. 81. EP. 82. A hét vezér egyike. 84. Ko- pasz. 86. Egymást kö- vető magánhangzók. 87. Boríték nélkül továbbí- tható (rövidítve). 89. Bá- natos, borongos hangú. 92. Ebben az üzemi helyiségben alkatrésze- ket állítanak össze.

1	2	3	4	5	6	7	8	CS	9	10	11	12	13	14	15
16									17						
18							19	20		21				22	
23							24		25		26		27		28
29					30		31		32		33		34		
35				36		37		38		39		40		41	
42			43		44		45							46	
			47		48		49			50				51	
			52			53			54						
					57			58					59		
60					61			62				63			64
65					66		67			68			69		70
					71		72			74			75		
76	77		78		79			80							81
82		83		84		85		86				87			88
89					90			91		92	93				

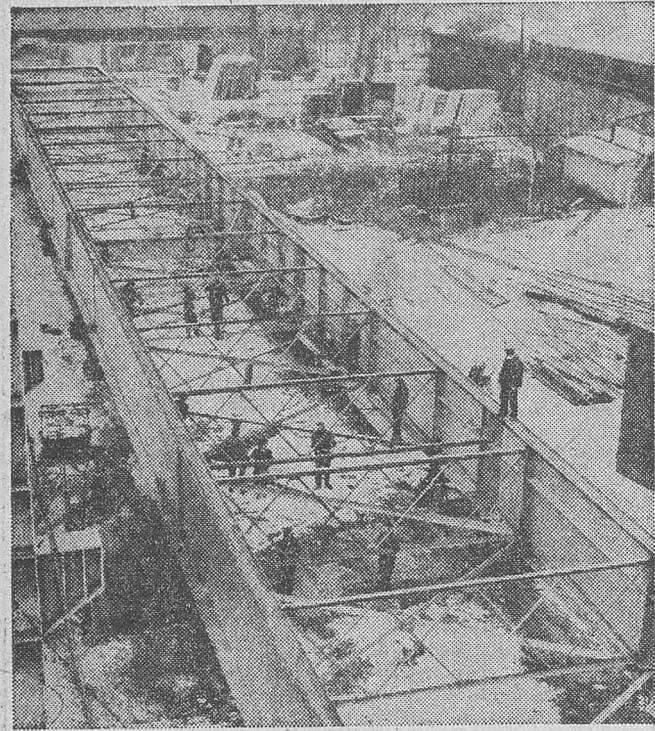
Függőleges: 2. Töröl- gumit használ. 3. Álru- hási, álarcos. 4. Becézet női név. 5. Az óptum al- kaloidja, gyógyszer ké- szül belőle. 6. Nettó- regisztrertonna (röv.). 7. Római 99-es. 8. Tartó- mány a Dél-afrikai Köz- társaságban. 9. A nagy palóc névlele. 10. Kies részletl. 11. A Balkán keleti részén élt ókori nép. 12. Helytelen. 13. Európa Kuna. 14. A 36. sz. sor betűl. 15. Szemé- lyenél. 20. Mórlicz Zsig-

mond 1939-ben meg- jelent könyvének címe. Háromgyed kilől 64. Mélyedés beletkezett a lemezen. 6. Vízi Átkelő- hely. 69. Nagy latin szó- nok. 70. Szerep a „Sza- bad szél”-ben. 72. Ro- varok vázanyaga. 74. Filmszínész, rendező (Alfréd, 1877—1961). 77. ... Egyetem — az USA egyik legrégibb egyete- me. 79. Idegen taktus. 83. Főszakács. 85. Rövid ruha! 87. Orosz férfinév. 88. Vendégségben van! 90. ...-kart — kisautó. 91. A vízsz 70. sz. két- harmada. 93. Fordított névelő.

törzsében gyakori. 63. Háromgyed kilől 64. Mélyedés beletkezett a lemezen. 6. Vízi Átkelő- hely. 69. Nagy latin szó- nok. 70. Szerep a „Sza- bad szél”-ben. 72. Ro- varok vázanyaga. 74. Filmszínész, rendező (Alfréd, 1877—1961). 77. ... Egyetem — az USA egyik legrégibb egyete- me. 79. Idegen taktus. 83. Főszakács. 85. Rövid ruha! 87. Orosz férfinév. 88. Vendégségben van! 90. ...-kart — kisautó. 91. A vízsz 70. sz. két- harmada. 93. Fordított névelő.

Beküldési határidő: 1976. március 13.

HÍD A SZAMOSRA

A Csepel Művek Egyedi Gépgyárának vasszerkezeti üzemében elkezdtek a hídszerkezet gyártását is. Az első közúti híd — amelyet az UVATERV-ben terveztek — a 49. számú főtúton, Mátészalka és Csengersima között a Szamoson fog átívelni. A vasszerkezet az első negyedév végére készül el

A holland külügyminiszter Magyarországon

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára a Központi Bizottság székében fogadta Max van der Stoelt, a Holland Királyság külügyminiszterét, akit az Országházban fogadott Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke és Lázár György, a Minisztertanács elnöke is. A szíves légkörű találkozón jelen volt Puja Frigyes külügyminiszter, Bebrits Anna, a Magyar Népköztársaság hágai nagykövete, valamint Jan Knepelhout, a Holland Királyság budapesti nagykövete.

A holland külügyminiszter hivatalos magyarországi látogatásáról közleményt adtak ki, amely tájékoztat dr. Max van der Stoel találkozásáról a politikai vezetőkkel. A közlemény megállapítja:

A külügyminiszterek szívesen, nyílt légkörű eszmecsere folytattak a magyar—holland kapcsolatokról és a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről. Egyetértettek abban, hogy a két ország kapcsolatai eredményesen fejlődnek, és kifejezték készségüket, hogy elősegítik a két ország együttműködésének szélesítését.

A nemzetközi helyzetről folytatott tárgyalások középpontjában az európai béke és biztonság kérdései álltak. A két külügyminiszter állást foglalt a biztonság és együttműködési értekezlet záróközleményének maradéktalan végrehajtása mellett. Véleményt cseréltek a leszerelésről, a közép-európai fegyveres erők és fegyverzetek csökkentésére irányuló bécsi tárgyalásokról, a közel-keleti, a ciprusi és az angolai helyzetről, továbbá az

Lesz elegendő téglá és cserép

Az idén is lesz elegendő mennyiségben és választékban téglá és cserép.

A lakosság elővásárlásai miatt az év első negyedében várhatóan kisebb lesz a kereslet, ezért az évenként esedékes nagyjavításokat most végzik el. A téglá- és cserépvárak idején terve szerint egymilliárd 900 millió égetett téglát gyártanak, két százalékkal többet, mint tavaly. A cseréptermelés nem nő, padlóburkoló lapokból viszont 15 százalékkal gyártanak többet mint 1975-ben, egymillió-százezer négyzetmétert.

Tovább folytatják az elavult gyárak korszerűsítését, össze-

Egyesült Nemzetek Szervezeteivel kapcsolatos kérdésekről.

A holland külügyminiszter magyarországi látogatása hozzájárul a kétoldalú kapcsolatok fejlesztéséhez, a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiben elfoglalt álláspontok jobb megismeréséhez.

Dr. Max van der Stoel meghívta Puja Frigyes, hogy tegyen hivatalos látogatást Hollandiában; a magyar külügyminiszter a meghívást köszönettel elfogadta.

Max van der Stoel elutazás előtt adott nyilatkozatában elmondta: — A magyar államférfiakkal folytatott tárgyalásokon arra a megállapodásra jutottunk, hogy a két ország kapcsolatai jól fejlődnek, de még további lehetőségek kínálkoznak együttműködésünk továbbfejlesztésére, például — gazdasági és kulturális téren. Abban is megállapodtunk, hogy fejlesztjük politikai kapcsolatunkat.

A holland külügyminiszter a továbbiakban elmondta, hogy meghívta magyar kollégáját hollandiai látogatásra, s annak a reményének adott kifejezést, hogy ott is hasonló nyílt légkörben folytatnak véleménycsereket a világpolitika nagy kérdéseiről. — Kölsönösen az a meggyőződésünk — hangsúlyozta —, hogy a béke megőrzése a legfontosabb feladatunk. Részünkről nyomatékosan aláhúztuk: fontos, hogy tartsák tiszteletben, következetesen valósítsák meg a helsinki értekezlet záróközleményét. Magyar részről szintén kifejezték azt a meggyőződést, hogy az európai légkör további javulását nagyban elősegítik, ha jelentős előrehaladást sikerül elérni a bécsi haderőcsökkentési tárgyalásokon.

sen 274,6 millió forintot fordítanak beruházásra. Az idén befejeződik az örbottyáni és a pilisborojenői téglagyár építése, a két üzemnek fontos szerepe lesz a fővárosi lakosság ellátásában. A Mátraderécsken épülő gyár az idén megkezdte a próbüzemet, s új, korszerű üzem építenek Mezőtúron. Jelentős összeget fordítanak az ipari burkolólapgyártás fejlesztésére is.

A múlt évben 23 téglagyárat kellett bezárni az agyagbányák kimerülése miatt. Ezekben 122 millió téglát gyártottak évente, a termelésiést a meglévő gyárak rekonstrukciójával pótolják.

Tovább bővülnek külkereskedelmi kapcsolataink az új ötéves tervben

Dr. Bíró József sajtótájékoztatója

Külkereskedelmünk helyzetéről és feladatairól tartott sajtótájékoztatót a Parlamentben dr. Bíró József külkereskedelmi miniszter.

A miniszter bevezetőjében a külkereskedelem tavalyi munkájáról beszélt. Egyebek között elmondta, hogy a szocialista országokba irányuló exportunk 1975-ben az előirányzatot valamelyest meghaladta, a forgalom összességében tervszerűen alakult. A rubeleltszámolású viszonylatokban — a szerződéses árak módosítása után — a cserearány a tervezett mértékben romlott. Ami a nem szocialista országokba irányuló kivitelről, az a tavalyi áruralap hiányában, valamint a vártnál alacsonyabb piaci árak miatt nem érte el a tervezett szintet, az export csupán kis mértékben emelkedett. Elsősorban az élelmiszeripari és a mezőgazdasági kivitel volt kisebb az elképzeltnél, a gépipar exportja az előirányzatnak megfelelően alakult. A nem rubeleltszámolású behozatalunk ugyancsak kisebb volt a tervben előirányzottnál. Dollárelszámolású külkereskedelmünkben tavaly az előző évhez képest tovább romlott a cserearány, az áruforgalom passzívuma 1975-ben ugyan kisebb volt mint 1974-ben, de még így is meghaladta a tervezettet.

Az ötödik ötéves terv feladatairól szólva a miniszter hangsúlyozta: áruforgalmunkat a szocialista országokba negyven százalékkal kell növelni. A dollárelszámolású kivitel a terv szerint 60—65 százalékkal emelkedik; ez annyit jelent, hogy 1972-es áron számolva a következő öt évben megduplázódik nem szocialista exportunk, ezen belül a gépipari kivitel csaknem háromszorosára emelkedik. Előzőben a behozatal 36—40 százalékkal bővülhet. Az egyszerűsített feladatokat is jelző számok alátámasztják, hogy az előtűnik álló években tovább nő a külkereskedelmünk szerepe, ezért az ötödik ötéves terv külkereskedelmi céljainak teljesítése gazdasági fejlődésünk alapvető feltétele.

A külkereskedelmi egyensúly megszilárdítása nemcsak a kereskedelem, hanem az egész népgazdaság feladata. A termelés csak akkor növekedhet a tervezettnél gyorsabban, ha a növekmény tőkés exportra kerül. Ellenkező esetben nem javítja, hanem rontja a népgazdasági egyensúlyt. Ma az a legfontosabb feladat, hogy a központi irányítást erősítve külkereskedelmi forgalmunk népgazdasági érdekeinek megfelelően alakuljon. Ebben nagy felelősség hárul a funkcionális és a központi irányító szervekre is, egyebek között abba, hogy hitelek, támogatások csak a népgazdasági célokkal összhangban adjanak.

Az idej feladatokról kapcsolatban a miniszter rámutatott: a szocialista országokkal folytatott forgalmunkban a fő feladat, hogy az egyeztetett kivitel és behozatal tervszerűen valósuljon meg. Nagy figyelmet kell fordítanunk az energia- és nyersanyagtermelő kapacitások fejlesztésével összefüggő kötelezettségeink teljesítésére is. A nem szocialista országokba irányuló kivitelünket az idén legalább 10—12 százalékkal kell növelni, ugyanakkor az importunk csupán 7—8 százalékkal emelkedhet. Az értékesítés és a behozatás jó időzítésével, a kivitel szerkezetének javításával, az ármunka fejlesztésével az idén a tavalyihoz képest a külkereskedelmi cserearányok 6—7 százalékos javítását tervezük.

A szocialista országokkal megvalósuló kereskedelmi forgalmunk megalapozták a múlt hetekben alárt éves és ötéves árucseres-forgalmi megállapodások. Ezek sorában is kiemelkedő jelentőségű a magyar—szovjet egyezmény. A két ország kölcsönös áruszállításai az elmúlt években átlagosan a teljes magyar külkereskedelm 35—37 százalékát képviselték, ami annyit jelent, hogy nemzeti jövedelmünk mintegy 15 százaléka a magyar—szovjet gazdasági kapcsolatokban realizálódik. A Szovjetunióval kötött megállapodás öt évre 17 milliárd rubel forgalmat irányoz elő. Az idei forgalom 1975-höz ké-

pest öt százalékkal — az export 5,6, az import 4,4 százalékkal — emelkedik. A következő években, s az idén jelentősen bővül kereskedelmünk a többi szocialista országgal is.

Ami az európai fejlett tőkésországokat, elsősorban a Közös Piac országait illeti, a velük folytatott kereskedelmünket továbbra is kedvezőtlenül befolyásolják azok a megkülönböztető jellegű korlátozások, amelyeket a gazdasági társulás a többi között a magyar árukkal szemben alkalmaz. Jelentősen fejlődtek kapcsolataink egyidejűleg Ausztriával, Svájcjal, Svédországgal és Finnországgal, s hasonlóképpen a forgalom bővülésének lehettünk tanúi a dél-európai régió országaiban. Szélesednek kapcsolataink a tengerentúli fejlett tőkés-országokkal. Japánnal kereskedelmi és hajózási egyezményt írtunk alá, Kanadával Ausztriával és Új-Zélanddal az érvényes, hosszú lejáratú kereskedelmi megállapodások alapján államközi vegyes bizottsági tárgyalásokra és konzultációkra került sor a kétoldalú gazdasági kapcsolatok fejlesztéséről. Tovább növekedett a fejlődő országok szerepe hazánk külkereskedelmében.

Dr. Bíró József sajtótájékoztatóján foglalkozott a szocialista országokkal folyó gyártásszakosítási és kooperációs munkával. Egyebek között hangsúlyozta, jelenleg 83 sokoldalú gyártásszakosítási

egyezmény van érvényben, 154 kétoldalú gyártásszakosítási és kooperációs egyezményben veszünk részt, mintegy 160 együttműködési téma kimunkálásán pedig most dolgoznak a szakemberek.

Több új kooperációs megállapodást kötöttek tavaly a hazai gyárak és külkereskedelmi vállalatok a fejlett tőkésországok cégeivel. A kooperációs forgalomból eredő áruszállítások azonban nem haladják meg a fejlett tőkésországokba irányuló exportunk 4—5 százalékát. Ez az arány meglehetősen alacsony, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy például hazánk szovjet exportjában a gyártásszakosítási és kooperációs szerződésekből eredő áruszállítások tavaly az összforgalom mintegy húsz százalékát képviselték. A következő években is az a cél, hogy olyan kooperációkat hozzunk létre, amelyek segítségével növelhetjük a minden piacon értékesíthető export áruhalapokat.

A miniszter végül arról beszélt, hogy a feladatok megkövetelik: hatékony, gyors intézkedéseket tegyenek a minisztérium irányító munkájának fejlesztésére. A következő hónapokban a tárcánál folyamatosan figyelemmel kísérik a tervben kitűzött feladatok megvalósításának menetét, s igyekeznek olyan szerzeteket kiépíteni, amelyek szükséges, hatékonyan közbe is tud lépni a nehézségek leküzdésében.

Ügyészi tapasztalatok a törvényességről

Dr. Szijártó Károly tájékoztatója a bűnözés alakulásáról

A törvényességgel összefüggő ügyészi tapasztalatokról és a bűnözés 1975. évi alakulásáról adott tájékoztatót dr. Szijártó Károly — legfőbb ügyész. A többi között elmondta: az ügyészi szervek — általános felügyeleti tevékenységük kapcsán — tavaly 3446 ügyészi vizsgálatot folytattak, ennek során több mint 900 óvat, illetve 2000-nél több felszólalást nyújtottak be. Törvénysértésekért felelős személyekkel szemben megfelelő büntető, fegyelmi, szabálysértési, kártérítési, illetve társadalmi bírósági eljárást kezdeményeztek.

Elemézték például, hogy a tanácsok vb-titkárai mennyiben tettek eleget a jogszabályokban előírt törvényességi felügyeleti kötelezettségüknek. Az átfogó ügyészi vizsgálat jelentős előrehaladást kapott meggyőző képet. Vizsgálták továbbá az élelmiszeripari vállalatoknál a raktári dolgozók leltárfelelősségét; több területen elemézték az üzemi balesetekkel és foglalkozási betegségekkel kapcsolatos kártérítési igények elbírálását — ugyancsak jelentős fejlődést rögzítve. A legfőbb ügyész — törvényben biztosított jogánál fogva — törvényességi óvásokkal is igyekezett elősegíteni, hogy a dolgozók jogos egyéni érdekei a vállalati és a népgazdasági érdekekkel összhangban érvényesüljenek.

Az elmúlt évben 17 esetben indítványozta gazdasági bíróság kiszabását a Legfőbb Ügyészség, összesen 48 millió forint értékben. Általános tapasztalatok, hogy fejlődött a jogalkalmazás törvényessége, ugyanakkor azonban törvényesítés forrása lehet a hiányos jogszabályszerűség, a téves értelmezés vagy a figyelmen kívül hagyás. Feltűnően durva, illetve tudatosan elkövetett törvénysértésekkel azonban csak ritkán találkozunk.

Átterve a bűnözés területére: az ismertté vált bűncselekmények száma némileg

emelkedett 1975-ben, de alatta maradt az 1970—1973-as számaránynak. A vagyon elleni bűnözés változatlanul jelentős — 57,4 százalékos — arányú helyet foglal el az össz-bűnözés struktúrájában. Ezen belül a társadalmi tulajdonot károsító bűncselekmények száma az előző évihez képest 10,5 százalékkal növekedett, a személyek javában okozott kár ezt is meghaladta. (Megfigyelhető, hogy igen nagy értékű személyes használati tárgyakat gondatlanul kezelnek az emberek, elmulasztják a hétfégi házak biztonságos lezárását, táskák, pénztárcák kelő őrzését.) Kismértékű emelkedés tapasztalható az erőszakos és garzda jellegű bűnözésnél — különösen megnövekedett ezeken belül a rablások száma.

Emelkedett a közlekedési bűncselekmények száma is, és — ami különösen elgondolkodtató és figyelmeztető — az ittas járművezetés. Megjegyezte ennek kapcsán a legfőbb ügyész, hogy nagyobb szigorúsággal kívánják büntetni ezeket a bűncselekményeket.

A korábbinál kevesebb a hivatalos személy elleni erőszak — de nem hagyható figyelmen kívül, hogy előfordultak az intézkedő rendőrök elleni támadások. Az ilyen esetek méltán váltották ki a közvélemény felháborodását és a szigorú ítélezést.

Felhívta a figyelmet arra is dr. Szijártó Károly, hogy az állami és társadalmi szerveknek fokozottabban figyelemmel kell kísérniük a gyermek- és ifjúságvédelmi munkát, mert több mint 2500 esetben gyermekkorú követett el bűncselekményt, több mint 7000 alkalommal pedig fiatalokért kellett bűncselekményért felelősségre vonni. A bűnözés okairól szólva különleges nyomatékkal említette meg az alkohol szerepét: minden harmadik tettes ittas állapotban követte el a bűncselekményt

Új malom épül Miskolcon az 1972-ben leégett Istvánmalom helyén. A százmillió forint értékű új malom mellett egy 800 négyzetméteres, gépesített lisztraktár is épül.

Ajkai korsókból isszák a sört az NSZK-ban. Ez év elején összesen 150 ezer üveg korsórt rendeltek Ajkáról az NSZK-beli nagy vendéglátó ipari vállalatok.

900 embernek ad munkát a MOM Battonyan felépülő forgácsolüzeme. A 25 millió forintos üzem alapköveté Puja Frigyes külügyminiszter, a battonyai választókerület országgyűlési képviselője helyezte el.

A több mint százszáztondós működésre visszatekintő Győr—Sopron—Ebenfurti Vasút további tevékenysége szempontjából jelentős esemény színhelye volt a burgenlandi Lajta-útfal. Rödönyi Károly közlekedés- és postaügyi miniszter és Erwin Lanc osztrák szövetségi közlekedésügyi miniszter átnyújtotta a GYEVSEV vezérigazgatójának, Benkovic Dezsőnek a működési engedély meghosszabbításáról szóló okmányokat. Ennek alapján a GYEVSEV koncessziója 2007-ig terjed, és lehetőség nyílik a magyar és osztrák területen működő vasút továbbfejlesztésére és korszerűsítésére.

Korszerűsítik a Budapesti Húsipari Vállalat üzemeinek hűtő- és hűsűfeldolgozó részlegét. Az V. ötéves tervben a vállalat 45 százalékkal több szárazkolbászt, és 30 százalékkal több szalámit küld a fővárosi üzletekbe.

A csongrádi Tisza III. vízlepcső előkészítő munkáiban a részesek is részt vesznek. Gondosan átvizsgálják a majd nem víz alá kerülő területeket. Közben a szolnoki Damjanich János Múzeum régészeti a nagykunsági és jászvári főcsatorna vonalában végeznek leletmentést.

A lakásépítés áll az első helyen Ozd ötödik ötéves tervében. Az új tervciklusban több mint 1600 lakás készül majd el, felépítenek 28 általános iskolai tantermet, két új bölcsődét és mintegy 300 óvodai helyet létesítenek. Nagy összegeket fordítanak a szolgáltatóhálózat fejlesztésére is.

A vendéglátó egységek nyitva tartási rendjét szabályozták Szombathelyen. Eszerint az üzemek, gyárak közelében a vendéglátó helyek reggeli nyitása a munkakezdés idejével azonos, vagy annál későbbi. Több, munkahelyhez közel levő vendéglátó — figyelembe véve a délutáni munkakezdet — megtiltották a szeszes italok árusítását 13 és 14 óra között.

Magyar élelmiszer-bemutató tartanak az idén a HUNG-EXPO rendezésében az NSZK 34 városában. Ó nagy városban: Kölnben, Frankfurtban, Hamburgban Stuttgartban, Münchenben a MAVAD trófeabemutatót is rendez.

Heinrich Heine halálának 120. évfordulóján, február 17-én kiállítás nyitottak meg Drezdában. A szász tartományi könyvtárban bemutatják műveinek első kiadású példányaikat, valamint egykori újságokat és folyóiratokat, amelyekben Heine írásai megjelentek.

A Hilton Szálló elektromos vezérlőberendezésén az utolsó ellenőrzéseket végzik a Mohácsi Vagyisipari Vállalatnál. A vállalat most a budapesti Skála Áruház részére készít automatikus villamos vezérlőközpontot.

Az Iza II. bauxitbánya nyitási munkálata utolsó szakaszához érkezett. Ez egyike kiemelt egyedi nagy beruházásainknak. Az eredeti határidő 1976. december 31., s a már elvégzett munkák lehetőséget adnak a beruházás határidő előtti befejezésére. A hátralevő munkákra külön intézkedési tervet dolgoztak ki, s eszerint november 7-én már átadják rendelkezésükre a létesítményt. Az új bánya évente mintegy 300 ezer tonnányi jó minőségű bauxitot ad majd.

SAJTÓSZEMLE Szerkesztő: Szerkesztő Bizottság 1034 Budapest, V. Stélni utca 6. Kiadja: Kiadó: 92 Iparosok V. Országos Parancsnoksága Szikra Esztergom